

FEBRER 2003 - ANY XXV - NÚM 92

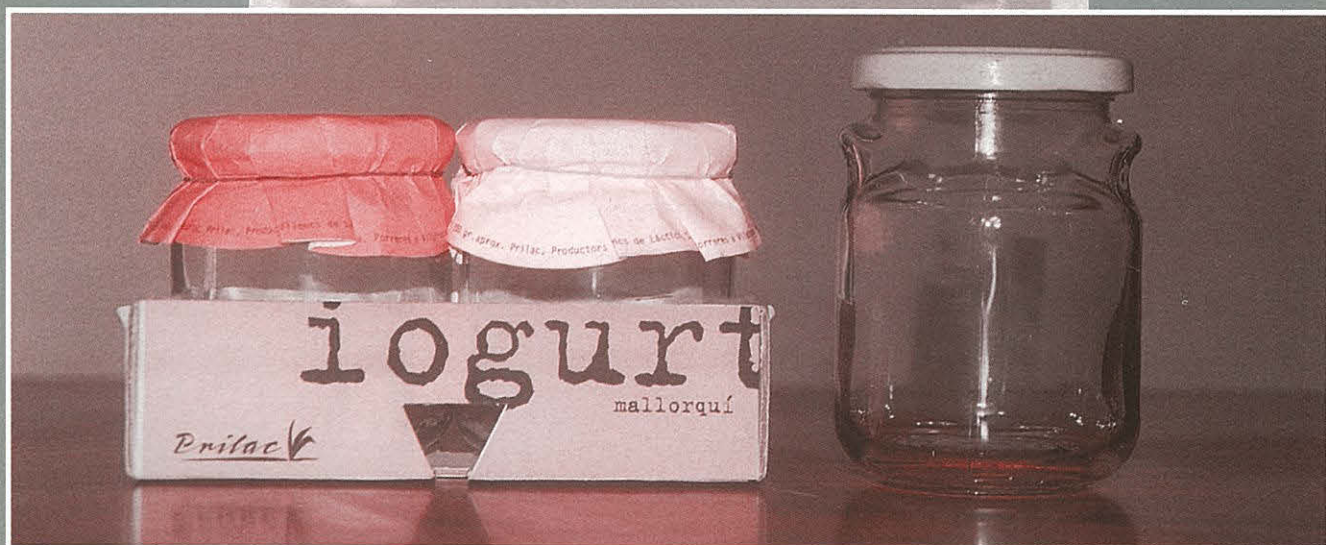
Llum d'Oli

P O R R E R E S

PRODUCTORS
IL·LENCES
DE LACTIS

PORRERES · ILLES BALEARS

TRANSFORMACIÓ
DE DERIVATS LACTIS

Activitats de l'Agrupació 4

L'any Francesc de Borja Moll . . 23

Productes balears. 30

Informació local 8

Cultura popular 26

Creació. 34

Còmic can Miraprim 15

Notes històriques. 27

Opinió. 36

Entrevista 17

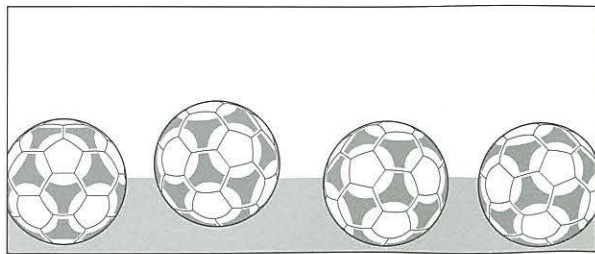
D'interés social. 28

El món musical porrerenc . . . 38

Reportatge 20

Esports. 39

Llum d'Oli

Febrer de 2002 - Nº 92
Dipòsit Legal PM 76/1979

Edita:

Agrupació Cultural de Porreres
Carrer Almoina, 67-1r.
Tel/Fax 971 64 71 86

Coordina:

Joana Mora i Cerdà

Consell de Redacció:

Gaspar Barceló i Barceló
Antoni Gornals i Mesquida
Joana Maria Julià i Mora
Vicenç Marí i Sastre
Catalina Oliver i Riera

Col·laboradors/es:

Antònia Adrover Bauzà
Rosa Maria Barceló Barceló
Germanes Barceló-Crespí
Joan Barceló i Bauçà
Maria Barceló i Crespí
Margalida Barceló Taberner
Agrupació Local del PSM
GEP
Caterina Gornals Miralles
Lourdes Medina Barceló
Felip Munar i Munar
Miquela Noguera Mora
Joan Noguera Vich
Rafel Picornell Manresa
Maria del Mar Rigo Adrover
Catalina Romero Ferrà
Aina Sansó
Joan Servera Nadal
Joan Sorell Adrover
Margalida Vidal Barceló

Portada

Fotos: Catalina Oliver Riera
Fàbrica de lactis "Prilac"

Fotografies

Fotos Vidal
Joana Ma. Julià
Vicenç Marí

Imprimeix

Gràfiques LLOPIS, S.A.
Tel. 971 58 04 89
e-mail: grafilopis@teleline.es

*Els articles publicats reflecteixen
únicament l'opinió dels seus autors.
Adreça electrònica: llumdoli@terra.es
llumdoli@eresmas.com*

Amb el
suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

LA PRESÈNCIA DE FRANCESC DE BORJA MOLL

El 2003 no és un any qualsevol. És un any amb nom i llinatges, per iniciativa de la Conselleria d'Educació i Cultura. El 2003 té per nom *Francesc de Borja Moll*. Durant aquests mesos a les Balears tendrem presents el seu nom, el seu rostre i la seva feina; en parlarem més que en altres moments: per això són útils les celebracions. Però la figura de Moll significa molt més que un any i un anagrama. Per la nostra llengua i per la nostra cultura Moll ha estat un conrador que ens deixa per llegat un paisatge difícilment descriptible a través d'aquestes línies. Per això la nostra revista també dedicarà l'any a Francesc de Borja Moll i intentarà mostrar l'abast de la seva obra.

L'Agrupació Cultural de Porreres possiblement no seria el que és sense l'empenta dels seus treballs, perquè Moll tengué la constància i la valentia necessàries en una època molt difícil de guerra i de dictadura franquista per acabar l'obra de Mossèn Alcover i transmetre una herència insubstituïble a unes altres generacions i a un altre temps. Amb ell, pels seus treballs i pel seu vincle amb la societat, han pogut sorgir arreu aquest i altres *llums d'olis* que continuen mostrant i donant vigència i modernitat a la nostra societat a través de la cultura i la llengua que la cohesiona.

Francesc de Borja Moll ens ha de ser guia encara, en uns moments en què ens trobam immersos en canvis socioeconòmics importants al món que tenen la seva repercussió sobre una llengua en difícil equilibri. Entre altres factors d'abast més general, ideològics i econòmics, a Mallorca ens trobam amb un augment considerable de població d'origen estranger que hem de saber acollir perquè treballi amb nosaltres per poder transmetre aquest patrimoni cultural, que ell va saber mantenir i augmentar. Enguany, serem més conscients que cal seguir amb la nostra feina i que cal obrir portes perquè nous catalanoparlants donin vida al paisatge cultural d'aquesta terra.

La seva presència ens és necessària, tant com sempre i més que mai. Des de **Llum d'Oli** i l'**Agrupació Cultural** la volem fer visible a tot el poble de Porreres. Estau convidats!

ACTIVITATS DE L'AGRUPACIÓ CULTURAL

XI CICLE DE LLIÇONS A L'AGRUPACIÓ

Enguany, com ja molt de vosaltres sabeu es commemora el centenari del naixement de Francesc de Borja Moll, lingüista, filòleg i folklorista i sobretot home compromès amb el nostre poble i la nostra cultura.

Per aquest motiu l'Agrupació, entitat capdavantera en favor de la normalització lingüística i en la difusió de la nostra cul-

tura, no pot deixar de banda aquesta commemoració.

El XI Cicle de Lliçons estarà dedicat sobretot a recordar la tasca d'aquest insigne personatge en el món de la cultura.

Aquí teniu el calendari de les activitats i actes que es realitzaran els propers mesos. Cal assenyalar que dita programació està oberta i es poden canviar, afegir o modificar les dates. De totes maneres tots els actes s'aniran anunciant mitjançant cartells.

MES				
Febrer	16 Calçotada	23 Excursió <i>Sa Capella Blava</i>	22 1a Lliçó <i>Una llengua ens uneix</i> Audiovisual Joan Melià	
Març	8 2a Lliçó <i>Magisteri i Renovació Educativa a Mallorca, una història en femení.</i> Francisca Comas i Rubí	15 II Volta Nocturna a peu pel terme	21 3a Lliçó Sopar de Quaresma	23 Excursió <i>Cingles de Son Rul-lan</i>
Abril	12 4a Lliçó <i>Les Rondalles contades als infants</i> Jaume Ordines i Llobera	25 Inauguració exposició: <i>Prensa en català - Sala Polivalent</i> 5a Lliçó <i>Francesc de Borja Moll i el recobriment de la llengua catalana</i> Aina Moll	27 Festa de Montis-sion Venda de llibres en català	
Maig	1, 2, 3 i 4 Possible viatge a Berga	3 i 4 Acampada als Tossals Verds	18 Excursió <i>Morro de Catalunya - El Pal</i>	24 6a Lliçó <i>Tema sense concretar</i> Joan Rosselló, rector de Porreres
Juny	28 7a Lliçó <i>Oci als anys seixanta</i> Margalida Pujals Sopar cloenda Actuació musical anys 60	29		

El lloc on es faran les lliçons serà a la Sala Polivalent, menys la de dia 24 de maig que es farà a l'Escorxador.

Queda per concretar entre altres activitats:

-La passada de diapositives sobre L'Aconcagua de Federico Campos i Joan Mora Sitjar.

-Una visita a les Calaixeres que varen utilitzar per fer el diccionari Mossèn Alcover i Francesc de Borja Moll.

ACTIVITATS GEPERUDES

Els "geperuts" hem fet dues sortides per la Serra de Tramuntana, la darrera de l'any 2002 i la primera d'enguany; i són:

Dia 29 de desembre 2002

PUIG DE SES VINYES

Haguérem de deixar els cotxes a l'embassament de Cúber i a la plataforma del Funicular, a la carretera de sa Calobra degut a que l'excursió començava i acabava a llocs diferents.

El Puig de ses Vinyes es pot fer per la cresta o per un camí que delimita amb la zona militar del Puig Major; nosaltres el fèrem per la cresta, i va esser realment espectacular.

La pujada era empinada, encara que la dificultat major era a l'últim tram, on era necessari grimpar i llavors ja al final arribar al cim (1105 m). Al cim hi ha un petit betlem i aprofitarem per dinar i fer unes rialles amb la màquina de fer fotos d'en Tófol; també ens va visitar un voltor que desplega les

seves majestuoses ales. A tots nosaltres ens va agradar molt, ja que no sempre és possible poder-los veure de tan aprop.

Una vegada amb la panxa plena ens disposam a davallar per anar cap a la possessió de Turixant, si bé ens vàrem

així perquè es va fer un projecte devers l'any 1930 per construir un funicular que donàs accés al cim del Puig Major. Ara mai sabrem què hauria estat pitjor: una base militar que veta l'accés al cim més alt de Mallorca o un funicular ple de turistes amb tota la brutícia que hagués portat.

Dia 26 de gener 2003

VOLTA AL PUIG DE BÀLITX

Excursió guiada pel nostre amic Joan Carles, coneixedor de la zona de Sóller. Podem dir que és una petita Costera, ja que arriba a sortir pels Bàlitz, camí natural de la coneguda i ara mes que mai Costera.

Es una excursió que al seu inici va per camí de carro, i es pot admirar la mar del nord de l'illa. Al poc temps entrem dins un bosc de pins per anar, ara ja sense camí de carro, cap al Coll i Pas de Na Cordenilla. Es un pas relativament fàcil i que dona lloc a una zona de roques.

Puig de ses Vinyes

desviar abans per anar cap allà on teníem els cotxes.

Plataforma del funicular: s'anomena

De baixada anam a agafar el Pas de

Puig de Bàlitz

s'Huera, si bée, ara només en té el nom, ja que d' heura no n'hi ha cap. De camí no n'hi ha gens, tot es fa per un terreny ple de roques i pareix que no es pot arribar a passar, encara que els passos son factibles.

Després del roquissar, arribam a unes barraques on aprofitam per dinar i pegar alguna becadeta, però no poguérem badar gaire porque feia una fresqueta que enrampava els ossos.

Al poc temps tenim una magnífica vista de la vall de Bàltx des d'un lloc i una perspectiva diferent, si bé té tot el seu encant. Seguint pel camí que du al Mirador de ses barques ens desviam per un camí empedrat. Cal dir que val la pena anar-hi per lo bé que es conserva i poder admirar l'enginyeria d'aquells homes que tan acertadament construïren tot allò, i tot de baixada arribar a Sóller.

ESTANC CA NA JAUME

Tabac - articles de regal
papereria - llibres
i tota classe de revistes
i diaris

Carrer Sant Roc, núm. 2
PORRERES

DIARI EXPEDICIÓ ACONCAGUA 2003

Que vos puc contar que no sabeu! Fa mes o manco uns anys que varem tenir l'idea de fer un cim important i que ens donàs experiència en altura, l'Aconcagua, el cim mes alt d'Amèrica era una bona opció.

El dia 9 de gener vàrem sortir, en Joan Oliver, Llätzer Méndez, Fede Campos i Joan Mora cap a Mendoza (Argentina) via Madrid-Santiago de Chile, per poder començar l'escalada.

El dia 12 agafarem una furgoneta amb tots els queviures que havíem comprat els dies abans, per poder passar uns quinze dies de pujada el millor possible. El mateix dia muntarem les tendes a la "Quebrada de Horcones" a 2.750 mts., per poder aclimatar-nos poc a poc i assegurar la "conquesta". El següent dia sortirem ben prest per anar al campament de "Confluencia" a 3.300 mts i instal·lar-nos uns dos o tres dies per seguir agafant alçada fins a "Plaza de Francia" a 4.200.

Quan vàrem estar ben aclimatats per

anar al camp base també a 4.200 mts a "Plaza de Mulas" agafarem les motxiles plenes fins a les orelles i partirem desgraciadament amb la baixa d'en Fede Campos per problemes de salut. Davant nostre queden 32 quilòmetres de pujada fins el que seria casa nostre "Mulas".

Les mules que llogàrem a "Puente del Inca", ens vàren pujar tot el material que ens faltava per acabar de conquerir el cim. Els primer dies els dedicarem a fer pujades i baixades per conèixer els voltants de la zona i acabar de trobar-nos en condicions per començar a montar el campaments d'alçada.

Anàrem de tant en tant a veure el metge pel que pogués esser, encara que tot va anar bé. El tercer dia d'estança a "Mulas" vàrem pujar a montar el C1 (Canadà - 5.100 mts) per l'endemà dormir i poder montar el C2 (Nido de Condores - 5.400 mts).

A la nit el temps va canviar i vàrem aplaçar la pujada prevista pel propers dies. Varen esser tres dies de vents, tempestures de -20 graus i molta de

neu, dies que sols no poguérem sortir de les tendes ni per poder pixar. Quan el temps va aclarir, la previsió era de dos dies bons i quinze de tormentes, previsió que no ens bastava per poder arribar al 6.960 metres del cim de l'Aconcagua.

El argentins deien: "la montaña está enojada". Així que vàrem decidir baixar. Les baixades sense haver fet el cim son tristes però," val mes sa que guarda que sa que cura. No ho trobau?.

La llista d'excursions que apareix al darrer número de LLUM D'OLI no és exhaustiva. Sens dubta en va passar per malla. A tall d'exemple, el 25 de gener de 1998 l'Agrupació Cultural va organitzar una excursió a Els Tossals. Una excursionista accidentada en aquesta excursió.

PAPERERIA ALMOINA

Llibreria - Fotocòpies - Objectes de regal

C/. Almoina, 10 • Tel. 971 16 80 19

BAR - RESTAURANT

N'Hereveta

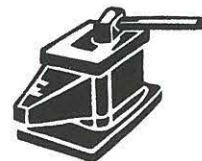

MENJAR A LA CARTA

de 13.00 h. a 15.30 h. i de 20.00 h. a 23.30 h.

ENTREPANS / PA AMB OLI / HAMBURGUESSES
GELATS / BATUTS / SUC DE TARONJA NATURAL

Camí de Marina, s/n - 07260 Porreres - Tel. 971 168 464

FERRERIA CAN BATXÀ

TOT TIPUS DE FEINA I ARTESANIA EN FERRO

PAU JOAN CASAS JULIÀ

C/. Pare Molina, 9 - baixos - 07260 PORRERES
Telèfons: 971 166 645 - 636 610 211

MOR ALS 101 ANYS FRANCISCA OLIVER MORA

Madò Menuda havia nascut a Porreres el 19 de gener de l'any 1902

El passat dia 14 de febrer moria a la Residència de Porreres Francisca Oliver Mora Menuda, la persona més vella de Porreres i que el passat 19 de gener havia complit els 101 anys. Cal recordar que ara fa poc més d'un any li feren una festa a la pròpia residència per a celebrar els cent anys de vida, una edat que de cada vegada hi arriba més gent, tot i que viure més d'un segle, ara per ara sia per molts una quimera.

PORRERES, POBLE DE CENTENARIS O DE VELLs ?

Segons l'anuari de la "Caixa" Porreres és el poble de les Balears amb la mitjana d'edat més alta, concretament 44 anys.

Ens els darrers 15 anys i ha hagut cinc persones porrerrenques que han arribat, inclús traspasat els cent anys, les quals signifiquen el 60% dels centenaris celebrats a Porreres més enllà dels darrers 50 anys. El 40% restant ho feren entre l'any 1955 i l'any 1966.

Les vuit persones de Porreres que en els darrers 50 anys han pogut celebrar els 100 anys de vida són:

Any 1955- Joana Bauzà Burguera, que morí als 100 anys dia 23 de juliol de 1955

Any 1960- Francisca Bover Muntaner, que morí als 102 anys dia 26 de desembre de 1962

Any 1963- Bartomeu Servera Rosselló, que morí als 103 anys dia 6 de juliol de 1966.

Any 1986- Jaume Soler Picornell, que morí als 100 anys dia 13 de novembre de 1987.

Any 1995- Bernat Ferrà Garcies, que morí als 100 anys dia 30 de gener de 1995.

Any 1998- Rafel Segura Barceló, que morí als 102 anys dia 3 de juny de l'any 2001.

Any 2000- Margalida Maimó Castell, que morí als 101 anys dia 13 de gener de l'any 2002.

Any 2002- Francisca Oliver Mora, que morí als 101 anys dia 15 de febrer de l'any 2003.

ES MILLORA L'ENTORN DE MONTI-SION I LA NETEJA DE CAMINS

L'Ajuntament donà compte, mitjançant "Es Saig" del més de gener, que els hi ha estat concedida una subvenció per part de la Conselleria de Medi Ambient per tal de millorar tant com sigui possible el ja de per si malmès entorn de Monti-sion.

D'aquesta manera i en coordinació amb la Parròquia de Porreres, s'han comprat uns bancs, taules i engronsadors per posar vora els pins que hi ha al costat de les païsses.

En el mateix pla de subvencions de la Conselleria de Medi Ambient, n'ha

estat concedida una per poder comprar una màquina per fer camins nets, per tal de no haver d'esperar la màquina de la Mancomunitat del Pla que, a causa de la manca de temps, no podia fer nets tots el camins que ho necessitaven.

EL POU PÚBLIC DELS RIQUERS ÉS NOTÍCIA

Finalment s'ha adecentat el pou públic del Riquers i l'espai del seu entorn. Les pàgines d'aquesta revista durant temps s'han fet ressò d'aquesta necessitat. Ara les obres propiciades per l'Ajuntament han deixat aquest racó net i arreglat. Ja era hora !. És de desitjar que l'exemple segueixi i s'apliqui a aquells pous públics que encara necessiten d'una intervenció quant a restauració o neteja dels seus voltants.

REPÚBLICA, GUERRA I REPRESSIÓ A MALLORCA

Aina Sansó

El passat 22 de novembre, al saló de plens de l'ajuntament de Porreres, amb l'assistència d'un públic considerablement nombrós, va tenir lloc una taula rodona amb el tema **República, guerra i repressió a Mallorca**, organitzada per l'agrupació local del PSM de Porreres. Intervingueren els historiadors Arnau Company, David Ginard i Rafel Ferrà, que actuà de moderador, i completà la taula de ponents el veterà antifranquista Llorenç Noguera.

El debat es va vertebrar entorn de tres qüestions bàsiques: *És convenient parlar-ne, debatre el tema i airejar les ferides perquè cicatritzin definitivament? Que va suposar a Mallorca l'arribada de la II República? Per què tants de morts i represaliats a Mallorca si, exceptuant el període del desembarc del capità Bayo, no hi va haver fronts de combat?*

Les respostes a aquestes tres preguntes donades pels membres de la taula desenvoluparen una exposició de fets i opinions força interessants, que gairebé constituïren una lliçó d'història contemporània per als assistents més joves.

La qüestió, fonamental per a tots els ponents, de si era ja l'hora d'encetar el debat i parlar de tot el que suposà aquest període històric tan recent, va posar sobre la taula dos punts de vista

ben diferents. El d'aquells que opinen que sí que es temps de recordar i analitzar públicament els fets i els sentiments, i els d'altres, que sovint són persones afectades molt directament pels esdeveniments, que creuen que remoure el passat, tan dolorós, podria conduir a recrear de bell nou els enfrontaments que varen malmetre brutalment la societat d'aquell moment. *Es pot no odiar, però mai oblidar*, foren les decidides paraules de Llorenç Noguera.

Amb l'anàlisi de l'arribada de la II República a Mallorca es van fer patents els avanços assolits amb el canvi de règim: la participació política—certament moderada dels ciutadans, la incorporació de la dona a la vida política, i la forta empenta a l'ensenyament públic, que era considerat fonamental per la República. Es va explicar en aquest punt el procés, difícil i controvertit, que va conduir a l'inici de les obres de l'escola nova de Porreres, que s'interromperen amb l'esclat de la guerra civil.

També es va posar sobre la taula la forta repressió patida pels republicans, que no sols va ser física, sinó també moral i intel·lectual, com mostraren les intervencions del públic.

Derivada d'aquest debat tan interessant, es va posar de manifest una demanda evident de què, dins un termini breu, es trobi el camí per a què tota la societat reconegui el dolor immens que han patit les víctimes de la guerra i les seves famílies. Famílies

que, sovint encara ara, suporten amb silenci els seus records. Aquest reconeixement segurament permetria guarir ferides que d'altra manera romanen encara dolorosament obertes.

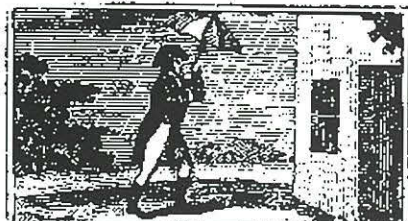
També sorgí d'aquest col·loqui la necessitat que les institucions es comprometin en aquests reconeixements, car són les

institucions les que representen la pluralitat de les idees dels ciutadans actuals.

Segons manifestaren els seus representants, és intenció del PSM de Porreres que aquesta taula rodona sigui la primera d'un cicle d'activitats de record a totes aquelles persones que patiren la repressió durant l'època franquista per defensar uns ideals democràtics, i que tendrien per títol **RECUPERAM LA HISTÒRIA, ENRIQUIM EL NOSTRE FUTUR**.

UN BON ANY DE PLUGES

Joan Barceló Bauçà

Amb 577 litres per metre quadrat, el 2002 no ha estat a Porreres, ni de molt, l'any més plujós que es recorda. Però presenta, això sí, un aspecte ben positiu. Durant els dos darrers anys hem vist com a les Illes s'han registrat rècords absoluts a molts de punts i en moltes dades. El 2002 formarà part d'un període -que tot sembla indicar que encara continua- realment excepcional pel que fa a la meteorologia. Hem viscut uns anys que quedaran, sens dubte, en la memòria de més d'un de nosaltres.

Dos episodis de neu molt seguits a Porreres, una ventada excepcional, pluges intenses, els torrents, síquies i albellons rajant, etc. ens conviden a repassar les dades i tot d'una ja podem veure que hi hagut uns quants mesos anormals. Primera observació: el mes de novembre va registrar una precipitació total de 219 mm!!! quan el promig normal al nostre poble és molt inferior. Els 156 mm. del setembre tampoc són "normals". Aquestes dues dades anteriors constituïran unes fites difícils de superar. I una altra curiositat: el tercer mes més plujós de l'any passat va ser el febrer. Per cert, enguany la tendència de precipitacions intenses durant un febrer que té fama

d'irregular s'ha refermada i encara ha augmentat.

Des d'una anàlisi climatològica cal remarcar també la precipitació recollida durant el mes de juliol -tradicionalment sec- i que va donar 16 litres per metre quadrat. El juliol obrí un llarg període estiuenc de pluges atípiques i temperatures baixes que es manifestà de ple durant les festes de Sant Roc. Recordem, en aquest sentit, que es va haver de suspendre i ajornar la torrada.

Ara els camps i les garrigues del nostre terme presenten un aspecte immillorable, els pous han revengut i potser en el futur no haurem de passar la penada dels anys de sequera anteriors.

RESUM PLUVIOMÈTRIC ANY 2002

Germanes Barceló-Crespí

MES	LITRES m ²
gener	22'50
febrer	51'70
març	02'20
abril	13'20
maig	37'60
juny	00'00
juliol	16'10
agost	14'50
setembre	156'10
octubre	10'10
novembre	219'20
desembre	33'90
TOTAL	577'10

PLUVIOMETRIA

Germanes Barceló-Crespí

DESEMBRE 2002

Dia 10	00'20	litres/m2
Dia 14	00'40	litres/m2
Dia 15	13'80	litres/m2
Dia 18	02'50	litres/m2
Dia 19	01'00	litres/m2
Dia 22	00'30	litres/m2
Dia 23	15'60	litres/m2
Dia 25	00'10	litres/m2
Total	33'90	litres m2

GENER 2003

Dia 05	02'00	litres/m2
Dia 06	05'10	litres/m2
Dia 07	00'50	litres/m2
Dia 08	02'50	litres/m2
Dia 09	07'30	litres/m2
Dia 10	14'20	litres/m2
Dia 16	01'70	litres/m2
Dia 19	07'10	litres/m2
Dia 20	04'20	litres/m2
Dia 21	00'80	litres/m2
Dia 22	01'40	litres/m2
Dia 23	01'20	litres/m2
Dia 27	03'10	litres/m2
Dia 30	08'00	litres/m2
Dia 31	05'10	litres/m2
Total	64'10	litres m2

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE LA CREU DE PORRERES I L'ARGENTER ANTONI OLIVA

El passat dia 27 de desembre, es va presentar el llibre *La creu de Porreres i l'argenter Antoni Oliva*, obra de Joan Domenge Mesquida. L'acte va tenir lloc a la sagristia de l'església parroquial i va ser força concorregut. A continuació, a la capella del Roser, hi hagué un concert de cant gregorià.

Tot plegat va ser un acte ben interessant. Com passa en moltes ocasions va semblar que hi havia més gent de fora que de la Vila. Ja se sap que la gent que té interès per la cultura, i en aquest cas també per l'art, es mou allà on sigui.

La presentació va anar a càrrec del professor Marià Carbonell Buades i varen intervenir també el batle i el rector de Porreres. A continuació, al pati de l'església, es va poder fruit d'un sopar on no hi faltà la sobrassada i els botifarrons així com tampoc l'ensaïmada.

No hi ha dubte que la col·lecció de llibres *Patrimoni de Porreres*, editada per l'Ajuntament, és certament important.

El llibre sobre la creu gòtica n'és el número quatre. Cal aprofitar l'avinentesa i desitjar que aquesta col·lecció tenguí continuïtat, alman-

co cada dos anys.

Resten molts temes del nostre patrimoni per investigar i estudiar, tant a nivell de patrimoni natural com cultural. A tall d'exemple, es poden citar el cadirat gòtic del cor, les pintures de la capella del Roser, l'església de la Creu...

ÈXIT TOTAL DE LA CALÇOTADA

Un any més es reuniren un grapat d'entitats del poble per tal d'organitzar la CALÇOTADA POPULAR que es va celebrar dia 16 de febrer al pati del CP Escola Nova. Cal remarcar que enguany el temps no ens acompanyava i les previsions eren nefastes.

El dissabte abans, mentres es preparaven i netejaven el calçots, l'organització no ho tenia molt clar però es va decidir tirar endavant confiant amb el qui mana allà dalt i que l'home del temps és porrerenc.

La calçotada es va poder dur a terme i el temps ens acompanyà. Les colles de castellers de Palma i de Llevant animaren la festa abans de dinar. Enguany es consumiren uns 11.000 calçots collits a Porreres i unes 1.400 botifarres fetes també per un carnisser porrerenc.

La salsa romesco, elaborada per Catalina Trobat i un grup de voluntàries, acompanyà aquest àpat.

Les ensaïmades, el vi i el ball de bot tancaren la festa on hi participaren unes 700 persones.

UNA CURIOSITAT DELS ANYS QUARANTA

*Felicitació
nadalenca
del carter
de Porreres
als veïns
de la vila.*

Dámaso García, carter de Porreres als anys 40 del segle passat, tenia una forma molt particular de felicitar els porrerencs i porrerengues per les festes de Nadal i Cap d'Any. Preparava una felicitació en la qual incloïa, a la part interior, un poema escrit per ell, les tarifes més usuals del servei de correus i

Todo tiene recompensa
hasta el año, al terminar,
nos obsequia con unas fiestas
dignas de conmemorar.

Estas fiestas son las Pascuas
que llamamos de Navidad,
las que a V. y familia felicito
con toda sinceridad

Que las disfruten con salud
satisfacción y buen humor,
no faltando las Cocas,
ni el Pavo y buen Turrón

Si todo tiene recompensa
es por lo que su servidor confía,
poder disfrutar las Pascuas
con gratitud y alegría.

Feliz salida de año
prosperidad en el nuevo,
y que durante muchos años
felicitarles pueda, su Cartero

Dámaso García

Porreras, Dbre 1941.

TARIFAS MAS USUALES EN EL SERVICIO DE CORREOS

[illegible]

Porte mínimo de los Papeles de Negocios: para España 0,30 y para el Extranjero 0,75.
Reclamaciones: para España 0,75 y para el Extranjero 1,50.
Avisos de Recibo: para España 0,15 y Extranjero 0,75

SALIDAS DE VAPORES CORREOS
DE PALMA PARA

Barcelona: Lunes, Miércoles y Viernes a las 20
Valencia: Jueves a las 20
Alicante: Viernes a las 12.
Mahón: Martes a las 12
Ciudadela: Domingos y Miércoles a las 14.
Ibiza: Lunes y Viernes
Cabrera: Martes y Viernes a las 12.

LLEGADAS A PALMA

De Barcelona: Domingos, Miércoles y Viernes a las 8.
De Valencia: Miércoles a las 15 y Sábados a las 8.
De Alicante: Domingos a las 12.
De Mahón: Jueves a las 8.
De Ciudadela: Miércoles y Sábados a las 10.
De Ibiza: Lunes a las 8 y Miércoles a las 15.
De Cabrera: Martes y Viernes a las 7.

SALIDA DE AVIONES DE PALMA

Para Barcelona a las 9,30
Para Valencia a las 11.00

LLEGADAS

De Barcelona a las 10,30.
De Valencia a las 15,00.

Los Domingos no hacen servicio

l'horari de sortides i arribades de vaixells i avions, amb correu, cap a diferents indrets i, a la part exterior, una fotografia.

A la fotografia que reproduïm per tal d'il·lustrar el text, hi podem veure el

carter entregant una carta a madò Salvadora, al portal de la botiga que ella tenia a l'Avinguda Bisbe Campins.

A la vegada, quan el carter feia entrega de la felicitació, qui l'acceptava l'obsequiava amb un donatiu en doblers que

l'ajudés a passar unes millors festes de Nadal. D'aquesta manera, aquest carter de Porreres aconseguia el seu "aguinaldo".

La impressió de la felicitació és de l'antiga impremta Rosselló de Porreres.

SABEU QUE...

...les Illes Balears va ser el lloc de l'Estat espanyol on l'any passat pujaren més els preus? Per contra, els salaris dels treballadors i els sous dels pensionistes continuen entre els més baixos del país.

...tot i això, el govern espanyol es pensa que aquí tothom és ric i que tot mos sobra? Deu ser per això que de cada vegada mos xuclen més doblers.

...a partir d'ara l'espera per una intervenció quirúrgica serà "només" d'un màxim de 180 dies? Quasi res, sis mesos!

...l'any passat a les illes es presentaren cada setmana vint denúncies per mal tractaments? Males estampes.

...els peixos grossos de l'hoteleria balear diuen que la crisi turística a les illes continuarà? A la majoria d'ells tant lis fa si aquí hi ha crisi o no, i per tots és sabut que el Pacte de Progrés no ha estat precisament el sant de la seva devoció. Per aquí van es tirs, ara que s'apropen les eleccions.

...n'Aznar va dir que Balears ha de recuperar el turisme moderant els preus? Això vol dir més o manco oferir vacances a preu de saldo.

...tres mesos després del desastre, el Prestige continua escampant petroli? Malgrat tot, ningú va dimitir, i tots els responsables continuen en el seu lloc.

...tots aquests responsables van mentir una vegada i una altra fins que el chapapote els deixà empastifats fins a ses celles? Per tenir barra que no quedi.

...el petroli iraquí és més bo i no empastifa tant, i per això el govern espanyol és un dels pocs que s'alinea amb Estats Units en un possible atac a l'Irak? Per empastifar-se un poc més que no quedi.

...el portaveu del Partit Popular a les Balears va acusar d'electoralista el viatge que feren a Galícia el president Antich juntament amb la consellera de medi ambient Margalida Rosselló? A Joan Flaquer li han fuit de la memòria els viatges d'en Matas i na Estarás a l'Argentina, tot plegat per un grapat de vots que després no lis serviren per res.

...d'aquí a tres mesos hi ha eleccions, i que a Jaume Matas, possible candidat del PP a presidir el govern balear, la nefasta tasca que ha duit enfront del ministeri de medi ambient li pot passar factura? Que de debò n'hi passi, perquè si no, que Déu ens aculli confessats.

...parlant d'eleccions, aquí a Porreres, en Toni Palerm fou presentat oficialment el passat dia 31 de gener com a candidat del Partit Popular a la alcaldia de la vila en un acte celebrat al Restaurant Centre?

...en Jaume Matas fa aprofitar dit acte de presentació per atacar com sempre l'executiu de Francesc Antich? Dels seus argu-

ments a favor, si és que en tenguí cap, no tenim constància de que n'exposes cap.

...UM i més concretament la seva presidenta, sempre en surt ben parada dels discursos del PP? Això, però, no ha fet més que començar, i a tirar-se es trastos pel cap sempre hi són a temps.

...com a candidat a batle de Porreres, Unió Mallorquina ha optat per presentar novament a Joan Sastre, actual batle de Porreres? Fou presentat oficialment el divendres dia 14 de febrer, en un acte celebrat a la Sala Polivalent on hi assistí la presidenta del Consell de Mallorca na Mª Antònia Munar.

...En Francesc Antich, president del Govern Balear va assistí a la calçotada com un ciutadà més? Va venir convidat per Jaume Sorell, més que possible candidat del PSOE a la batlia de Porreres.

...En canvi els nacionalistes del PSM encara no tenen perfilada la seva candidatura? El vicepresident Pere Sampol candidat a presidir el govern, va obrir la precampanya electoral del seu partit en una conferència a la sala Polivalent.

...Porreres estira, o si més no, encara no ha començat la campanya electoral i ja ens han visitat els quatre candidats a presidir les institucions més importants de les Illes Balears?

...segons l'anuari social de la "Caixa", Porreres és el poble de les balears amb la mitjana d'edat més alta? Els porrerencs tenim una mitjana de 44 anys, per altra banda la taxa de defuncions és de 14 per cada mil habitants, i la de naixements és de 8.

...la central lletera de Porreres ja està en funcionament? Els llocs de feina creats més aviat són pocs.

...a finals de gener alguns membres de l'Ajuntament juntament amb l'arquitecte van visitar diversos teatres del llevant mallorquí per tal d'agafar idees pel que s'ha de construir a Porreres? El nou auditori porrerenc pot ser una realitat d'aquí dos o tres anys.

...els futbolistes porrerencs es queixen de la fredor de l'aigua de les dutxes dels vestidors del Camp Municipal de Ses Forques? Un problema que ja ve d'enrera.

...el divendres 31 de gener passat, la neu va fer acte de presència a Porreres? La nevada no va ser tan espectacular com la que casualment va caure dia 31 de gener de l'any 1999.

...enguany es compleix el vintè aniversari del nostre estatut d'autonomia? Aquí que cadascú faci el seu anàlisi.

...volem donar l'enhorabona a tots els membres del GEP per la tasca duita a terme envers l'elaboració del passat número del "Llum d'Oli"? Un monogràfic sobre l'excursionisme porrerenc i més en concret de l'Agrupació, i que tancava així el desè aniversari del grup. Enhorabona i que per molts d'anys!

EL GOVERN BALEAR LLIURE LA CARTA DE MESTRE ARTESÀ HONORÍFIC A MONTSERRAT MATAS JUAN

L'amo en Montserrat Mut, que enguany complirà 94 anys, encara continua fent feina

El passat 19 de gener, la sala d'actes de l'Ajuntament de Porreres fou escenari d'un senzill però emotiu homenatge a Montserrat Matas Juan, més conegut pel seu malnom *Mut*, el qual va rebre de mans del vicepresident del Govern, Pere Sampol, la Carta de Mestre Artesà Honorífic per

dedicar pràcticament tota la seva vida a l'antic ofici de fuster.

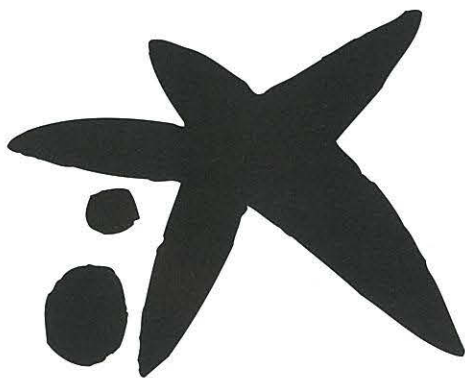
L'acte, a més de comptar amb l'Ajuntament en ple, va reunir a nombrosos familiars i amics de l'amo en Montserrat *Mut* qui, malgrat la seva edat, va donar mostres de la seva memòria i explicà anècdotes i records de les seves vivències en el terreny personal així com de la seva llarga trajectòria professional.

El batle de Porreres va obrir l'acte i destacà que l'amo en Montserrat *Mut* mai no s'havia volgut adaptar a les noves tecnologies, i que tot i això mai no li ha mancat la feina, ensenyant així, d'una manera quasi rudimentària, a viure i a

conservar les tradicions.

Acte seguit en Rafel Picornell *Vila* va llegir els mèrits pels quals l'homenajat rebia tal distinció, i després que li fos lliurada la Carta de Mestre Artesà Honorífic, l'amo en Montserrat, emocionat, només va poder donar les gràcies a totes les autoritats així com també a tots els assistents.

Finalment, per acabar, va intervenir Pere Sampol, que va dir que aquest era un acte de reconeixement al treball i la feina de les persones que de les seves mans en fan un art i una manera de viure. L'acte va concloure al pati de l'Ajuntament amb un refresc i un "brindis" de tots els assistents.

"la Caixa"

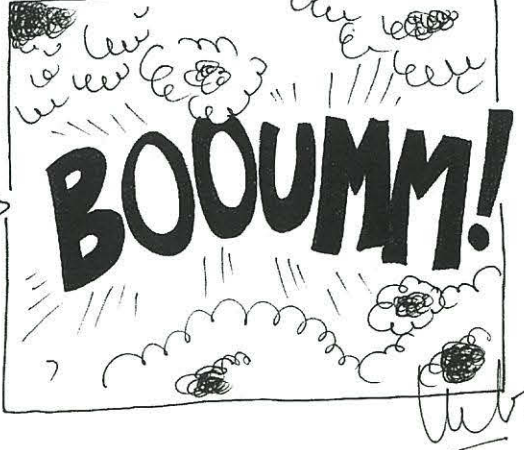
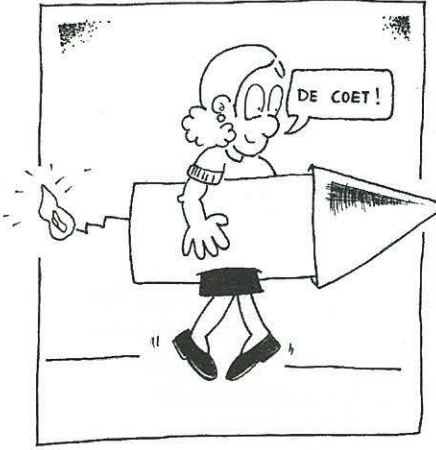
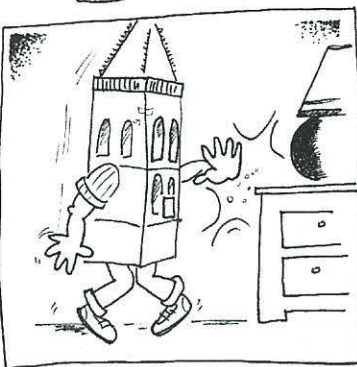

Germans Leiva

Pare Bartomeu Pou, 2
07003 PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 75 10 28 - Fax: 971 75 05 67

Antonio Marqués, 2
07003 PALMA DE MALLORCA
Tel. 971 76 34 92 - Fax: 971 75 19 63
www.viajespegaso.com

Can Miraprim i les disfresses.

GEST INSTITUCIONAL A LES VÍCTIMES REPUBLICANES DE PORRERES

PSM Porreres

La memòria històrica entorn al destí dels republicans porrerencs i les seves famílies que foren víctimes de la repressió en començar l'aixecament militar contra la II República Espanyola (1931-1936), durant la Guerra Civil Espanyola (1936-1939) i durant el franquisme (1939-1976) ha estat moltes vegades amagada, silenciada i les seves conseqüències minimitzades fins a extrems bastant inadequats. Fins a l'extrem que amb més de 25 anys de democràcia encara no s'havia fet cap gest institucional per reconèixer i considerar el patiment d'aquestes famílies.

Des del Partit Socialista de Mallorca (PSM-Entesa Nacionalista), com a defensors d'un sistema democràtic i de participació ciutadana, varem voler assumir el fet de presentar una moció per tal d'aconseguir el compromís d'incorporar el seu record a la nostra història, i que mai més els noms dels porrerencs que varen morir per a la defensa d'un projecte de modernitat i de participació cívica a favor de la igualtat entre els ciutadans de la nostra terra fossin oblidats.

Els membres de l'agrupació del PSM-EN teníem clar des d'un principi que el que s'havia d'aconseguir era poder arribar a fer-se un reconeixement institucional. Per això, per una part, s'ha programat un cicle d'actes per tractar el tema (que hem anomenat *Recuperem la memòria col·lectiva* i del qual ja se n'ha fet una taula rodona) i per l'altra, s'ha presentat una moció a la sessió plenària de l'Ajuntament, per aconseguir aquest reconeixement. L'èxit de participació al primer acte realitzat ens va encoratjar a presentar la moció al plenari de dia 23 de desembre de 2002. La moció que finalment es va presentar no és la que inicialment

nosaltres voldríem, però varem considerar que era millor rebaixar-la, ja que per poder avançar és importantíssim tenir el suport majoritari dels membres del consistori i poder aconseguir els objectius que el nostre partit s'ha traçat. Amb tot, pensam que és un primer pas molt digne per començar a rescabalar aquests concitadans en la mesura de les nostres possibilitats.

El grup municipal de PSM - Socialistes de Porreres va presentar una moció al ple de l'Ajuntament de dia 23 de desembre de 2002, de la qual us en reproduïm els acords:

Primer.- Condemnar l'aixecament militar de 1936, mostrar-ne la repulsa contra el franquisme, la solidaritat i suport als familiars de les víctimes tràgicament desaparegudes i per les persones represaliades per la dictadura franquista.

Segon.- Nomenar una comissió científica -cada partit polític amb representació a l'Ajuntament podrà triar una o diverses persones que els representin-, que elabori un llistat amb els noms i llinatges dels desapareguts per la repressió franquista.

Tercer.- Informar les famílies de les víctimes sobre les possibilitats legals per poder trobar on estan enterrats els seus familiars i de les ajudes que poden rebre si s'escau.

Quart.- Concretar el reconeixement de forma institucional a través d'actes públics i amb un merescut homenatge al batle Climent Garau i Juan i els seus regidors, en representació de tots aquells que varen morir i de les seves famílies, per aconseguir rescabalar la injustícia pública que han rebut durant tants d'anys.

Cinquè.- Fomentar la publicació de materials divulgatius i científics sobre la repressió franquista i les seves conseqüències socials i familiars.

Sisè.- Fer públics els acords que prengui l'Ajuntament sobre aquesta moció a través del seu full informatiu i els mitjans de comunicació.

Com molts de vosaltres sabeu, el consistori porrerenc està integrat per 11 membres: 4 regidors del partit Unió Mallorquina, 2 regidors que representen el Partit Socialista de Mallorca (ambdues agrupacions polítiques governen al municipi mitjançant un pacte) i 5 regidors del Partit Popular. El resultat de la votació fou que la moció fou aprovada, amb els vots dels partits que governen al Consistori, i amb l'abstenció dels regidors del Partit Popular de Porreres.

No cal dir, per tant, que encara que ens hagués agradat més que tots els partits assumissin la responsabilitat política que pertoca a la nostra democràcia, estam satisfets del que hem aconseguit per ara i que continuarem treballant per assolir els objectius que ens havíem proposat abans d'iniciar aquesta cursa. L'Ajuntament del qual formam part com a socis de govern, quan faci realitat el reconeixement institucional i el concret, allunyarà les ombres d'un passat que amenaçava fer-se dolor immòbil i odi immòbil en el cor dels porrerencs i porrerencques.

Davant aquest fet, l'agrupació de Porreres del Partit Socialista de Mallorca convida el poble de Porreres a participar i a assumir el compromís de realitzar un sentit i merescut homenatge institucional als concitadans nostres que foren assassinats per ser representants públics.

DAMIÀ PONS I PONS

CONSELLER D'EDUCACIÓ I CULTURA DEL GOVERN BALEAR

Damià Pons i Pons va néixer a Campanet ara fa 52 anys. És llicenciat Doctor en Filologia Catalana. Ha estat catedràtic d'institut a Llucmajor, on va exercir durant 8 cursos i, durant aquest temps, foren diverses les fornades de porreners i porrenenques que el varen tenir de professor. Després va demanar trasllat a l'IES Joan Maria Thomàs, de Palma. Ha estat també professor interí i associat de la UIB, actualment té la plaça de professor titular al Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la Universitat de les Illes Balears. Resideix a Campanet, es casat i té un fill i una filla. És membre des de 1977 del Partit Socialista de Mallorca i, en diverses ocasions n'ha estat membre de l'executiva. Ha estat també president del Consell de Direcció Política, màxim òrgan de decisió entre congressos. Fou elegit diputat per Mallorca a les eleccions autonòmiques de 1995. Durant la legislatura passada va ser President de la Comissió de Cultura i Patrimoni del Consell Insular de Mallorca. Des del mes d'agost de l'any 1999 ocupa el càrrec de conseller d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears.

L'any 1999 després de varies legislatures de Govern de dretes, els ciutadans de les Illes Balears varen deixar de donar suport majoritari als candidats conservadors i la majoria decantà el seu vot a partits progressistes, ecologistes i d'esquerres que després de negociar i pactar un programa més equilibrat i sostenible varen aconseguir un nou govern i que va fer possible, debut a la bona gestió i canvi d'estil que aconseguí Damià Pons al front de la Comissió de Cultura i Patrimoni del CIM, que fos anomenat Conseller d'Educació i Cultura del Govern Balear. La seva trajectòria davant aquesta conselleria, també, ha pogut marcar

un punt i a part a la gestió anterior tant en l'estil de bones relacions humanes com de capacitat i envergadura del treball de qualitat que s'ha generat, malgrat els entrebancs de la situació anquilosada i rutinària que es varen trobar i de la mala dotació econòmica de les competències d'Educació i Cultura que el Govern Central va fer arribar.

Per això els membres de l'equip de redacció de la nostra revista s'han posat en contacte amb el Conseller per conèixer més de prop la seva tasca actual i els projectes que té la Conselleria d'Educació i Cultura, especialment els que afecten a la nostra Vila.

Llum d'oli.- En quina situació vàreu trobar la Conselleria d'Educació i Cultura quan vàreu accedir al càrrec?

Damià Pons.- Fer una anàlisi de la situació resulta una mica complex, sobretot perquè l'abast de la pregunta és molt ampli. Jo començaria parlant de l'àmbit de l'educació. La primera cosa que vàrem constatar va ser que el traspàs de les competències educatives es varen fer

amb un finançament molt escàs. Què vol dir això? Això vol dir que la partida que ens transfereix cada any Madrid per gestionar l'educació és totalment insuficient. Altres comunitats autònomes reberen les transferències molt més ben dotades. Per exemple Astúries en el moment de fer-se la transferència rep per alumne i any 408.206' 38 PTA mentre que Balears només rep 287.953'32 PTA. L'exemple crec que és ben evident. Però la situació a més presenta un seguit d'agreujants. En primer lloc, no es va tenir en compte que per aplicar la LOGSE amb unes mínimes garanties de qualitat feien falta una sèrie d'infraestructures (escoles, instituts) que no teníem, en bona part perquè anteriors governs de l'estat ens havien escatimat aquestes inversions necessàries. Les Illes Balears eren deficitàries en instituts i escoles. Tampoc, el govern del PP, en el temps que va assumir les competències, va dissenyar un programa d'inversions.

A tot això, hi hem d'afegir una sèrie de dades, algunes que ja es coneixien d'altres que han tengut una incidència posterior, que no es varen tenir en compte. Aquestes dades fan referència a l'alumnat: mentre la majoria de comunitats autònomes perdien alumnat considerablement, les Illes Balears, a partir de la meitat dels noranta no només estabilitzen la pèrdua d'alumnat, sinó que a més l'incrementen. Aquesta dada no la varen tenir en compte a l'hora de planificar i dotar les transferències. També, com és notori, en aquest darrers anys les Illes Balears han rebut una gran quantitat d'immigrants, d'una procedència cultural i lingüística ben diversa, els fills dels quals, com és lògic i és la nostra voluntat, els hem d'integrar al sistema educatiu i a la societat. Tot plegat hi havia molta feina a fer...

LL d'o.- Bé, ara heu parlat d'educació, i quina era la situació pel que fa a cultura i normalització lingüística?

D P.- Hi havia, en aquest camp, moltes mancances i alguns aspectes estaven totalment oblidats. Per exemple, una de les mesures fou crear la Direcció General de Política Lingüística, que per cert l'ocupa un porrerenc, en Joan Melià. En Joan, com tots els membres del meu equip, ha fet una gran feina. En Joan té una gran creativitat i sempre té idees i iniciatives noves. Amb ell, la normalització lingüística ha arribat a molts d'àmbits que abans no havien estat ni explorats. Al carrer no es notava que el govern del PP tengués com a una de les seves prioritats fer complir la llei de Normalització Lingüística, que ells havien elaborat i que el Parlament va aprovar per unanimitat. S'hi ha hagut de fer feina a escarada. També dins l'àmbit de la cultura, no hi havia unes línies clares de projecció exterior de les distintes manifestacions culturals que es produeixen a les Illes Balears.

LL d'o.- Quins han estat els reptes que us heu proposat en matèria educativa?

D P.- El nostre major repte ha estat oferir una educació arrelada a l'entorn, arrelada a les Illes Balears, amb un segell

prop i alhora que fos de qualitat, integradora i compensadora de les desigualtats socials. Això ha comportat tot un seguit de mesures que serien molt llarg de desgranar una per una però que intentaré resumir a grans trets. En primer lloc, la creació d'una xarxa d'infraestructures bàsica. Això ha comportat, la construcció i la planificació d'una sèrie de centres de primària, d'altres han estat ampliat, però sobretot, hem hagut de pagar, construir i planificar tot un seguit d'instituts. Dos, ja estaven començats però els hem finançat nosaltres (Sineu i s'Arenal). Tres més han entrat en funcionament aquest any (Bendinat, Port de Pollença i Marratxí) i d'altres que estan a punt d'iniciar-se les obres, entre els quals es compta el de Porreres. Per altra banda, davant el repte de la qualitat educativa i d'haver d'atendre la diversitat de l'alumnat, reflex de la diversitat social, hem incrementat les plantilles: un més u a educació infantil, professorat especialista d'atenció a la diversitat, d'audició i llenguatge, de pedagogia terapèutica, etc. També, hem dissenyat programes genèrics per millorar el nivell de la nostra educació: el programa xarxipèlag d'informatització dels centres educatius; programes d'acollida d'immigrants, ampliar la xarxa de menjadors escolars.

LL d'o.- La gent té la impressió que alguna cosa ha canviat en la Conselleria d'Educació...

D P.- És possible. En tot cas no em toca a mi dir-ho. El que és cert és que també hem fet una cosa que crec que és important i que ens ha ajudat molt a prendre les decisions, a fer el camí de cada dia, aquesta cosa no és altra que escoltar la comunitat educativa. A través de Jornades de reflexió i d'anàlisi d'algun aspecte global o parcial del sistema educatiu, però també escoltant tothom que ens ha volgut comunicar alguna cosa. Mai, i això és una cosa que m'han dit molts de mestres i també associacions de pares i mares, la Conselleria no havia estat tan receptiva, no havia escoltat tant les peticions dels diversos sectors que es troben implicats en el món complex de l'ensenyament. Jo mateix he tengut una agenda de visites molt àmplia, i també, tots els directors generals. Crec que en aquest aspecte la comunitat educativa ha estat molt satisfeta perquè, en la mesura que ens ha estat possible, hem intentat resoldre les demandes. Com diuen en mallorquí: no hem anat a passar-los amb cançons.

LL d'o.- I en Política Lingüística i Cultura, quins han estat els reptes més importants?

D P.- També és difícil sintetitzar en unes poques retxes la feina feta. En Política Lingüística, la veritat és que Joan Melià ha fet una feina immensa en múltiples direccions. Per exemple, des de fer que el Govern, en les seves aparicions públiques, fes un ús normal de la llengua catalana. Cosa que dóna exemple a la resta de la població, ajuda a fer creïble la política que es fa des de la nostra Conselleria. A més, a treballat en diversos àmbits amb un objectiu clar: demostrar que és possible viure plenament en la nostra llengua i que a més ens n'hem de sentir orgullosos. Ha possibilitat multitud de convenis per augmentar la presència pública de la nostra llengua en la

vida quotidiana, per exemple: la promoció del cinema en català, la realització d'activitats de dinamització lingüística a les escoles, l'ús de la llengua en la vida comercial, en la vida laboral. Ha possibilitat la realització de nombrosos cursos, en diversos àmbits, perquè la gent pugui aprendre la nostra llengua: per a mares i pares d'infants immigrants, per a estrangers, per a nouvinguts, etc.

Dins l'àmbit de la cultura hem procurat projectar-la a l'exterior perquè pugui ser valorada i apreciada. Així, s'han traduït més d'una trentena d'obres literàries d'autors contemporanis de Balears a diverses llengües europees; també s'ha facilitat que grups musicals de les illes poguessin actuar fora de les nostres fronteres, se'ls ha promocionat els treballs a fires internacionals. I aquesta tasca és extensible al teatre i també a les arts plàstiques.

LL d'o.- Quins són els reptes de l'educació del futur?

D P.- L'educació serà una qüestió complexa perquè la societat d'on prové és complexa. L'escola és un reflex del que passa a la societat. Per tant, el repte major que té l'escola es poder atendre aquesta diversitat amb la màxima qualitat possible. I això significa que cada alumne, cada un dels nostres estudiants, segons les seves qualitats i aptituds, assolixi la millor formació. I que l'esco-

la sigui un element cohesionador i compensador de les desigualtats socials. Això vol dir fer realitat un principi en què tots hi estam d'acord, que tots els infants de les Illes Balears tinguin les mateixes oportunitats per desenvolupar-se com a persones i que puguin assolir totes les metes de què són capaços. I això és una tasca tan difícil com engrescadora.

LL d'o.- Parlem una mica de l'institut de Porreres...

D P.- Bé, si tot va com nosaltres confiam, ben prest començarem les obres de la construcció de l'institut de Porreres. El pressupost és de més de dos milions i mig d'euros, que equivalen a més de 434 milions de PTA). Això serà una millora significativa per al poble i també per als pobles limítrofs. Això vol dir que els infants de Porreres que facin l'ESO ho podran fer aquí mateix, amb la comoditat que això suposa per a les famílies i per a ells mateixos. Això vol dir també, que es beneficiaran els pobles del costat que reduiran les distàncies, amb tot el que això suposa. Serà un institut no excessivament gros, cosa que és un factor important ja que sense que suposi una minva de la qualitat educativa dóna un aire de familiaritat, permet atendre d'una forma millor i més personalitzada a l'alumnat i, realment, ja com a fris que estigui acabat perquè sens dubte serà un institut que vos farà sentir ben orgullosos.

LL d'o.- Finalment, quina impressió teniu de l'ensenyament a Porreres?

D P.- És una impressió prou bona. Periòdicament m'envien la revista de l'Escola Nova, que du per títol *Tenim estil*, la llegesc amb prou atenció, perquè m'agrada saber noves de com va l'educació a cada una de les escoles de les illes, la revista m'és una bona font d'informació i crec que els mestres d'aquí fan un veritable esforç per oferir l'educació de millor qualitat. També, ara per Nadal, he rebut la que fan a l'altre centre, el Verge de Montision. Crec que el poble de Porreres pot estar orgullós de l'oferta educativa que té.

Llorenç Cerdà Mora

VENDA DE BOLETS

Camí de na Bosca, s/n
Tel. 971 647 911
Fax 971 166 555
Mòbils: 619 037 245/6

PORRERES

Venda de Bolets

PORRERES - tlf. 971 64 73 16

Rafel Picornell i Manresa

Ens reunim avui aquí, a la sala bona de l'Ajuntament, per a un acte especial i emotiu: la concessió del títol de mestre artesà a un veí, persona entranyable del nostre municipi, mestre Montserrat Mut.

Mestre Montserrat Matas i Joan va néixer el dia de Pasqua, l'11 d'abril de 1909, a la placeta que dona nom a la seva nissaga, la placeta de Can Mut. Fill i nét de fusters grossers, va aprendre l'ofici dels seus i el va aprendre tan bé que avui aquest ajuntament i el govern de les Illes Balears li volen retre un més que merescut homenatge, tot i per fer palesa la seva mestria i habilitat amb el seu ofici.

Aquest home ha demostrat al llarg de la seva vida la destres i el seu saber fer en una activitat que ha dominat a la perfecció, la de fuster grosser. Sí, fuster grosser, com ell així vol ser anomenat i, per

ventura, abans de passar més endavant, caldria esbrinar el terme aplicat a aquesta mena de fusters, la qualificació de fuster grosser. Doncs de la mateixa manera que dins el gremi es precisen ebanistes per fer mobles i també calen fusters primers per fer portes, igualment hi ha d'haver fusters grossers per realitzar el tipus de fusteria que queda enfora d'aquestes altres disciplines.

Si dins la Mallorca profunda aquests menestrals realitzaven jous o carros de roda plena, alhora van haver d'enfilar l'enginy per muntar ramells, anells i arbres de molí o perxes de tafona, rodes i engranatges de sínies i més darrerament feren els diferents carros de tota casta que avui tenim, rastres, escales, bastiments, perxes d'era, enteulats, menjadores de païssa, barreres de fora vila, mànecs de tota casta d'eines del camp, màquines de capolar, gobis per abeurar els animals, gavetes i gavetons per a picapedrers, bancs i banquetes, cadires baixes, mantins i forquetes, altres gavetes o menjadores de bestiar, siveres i un llarg sense fi d'utensilis casolans: pales de forn, burjons o garbells, fanyadors de pa...

Joves que m'escoltau, no vulgueu sentir amb la definició grosser el que aquesta paraula pugui tenir de bast, ordinari o manca de finura dins l'ofici. No és això, ni molt manco. És un ofici com un altre i així s'anomena.

I la botiga de mestre Montserrat es compon de: xerrac, nou, verduc, serra, aixa, roset, cerca, destrat, escarpra, martell gros, plana, serra de bogir, maceta, aixa de dues mans, punta corrent, esclapo,

MONTSERRAT mestre

jac, guillermo, xiflant, martell mitjà, maça, picasa, mall, barrubí, martell petit, mossà, premsa i gato. Aquestes són algunes de les eines que han posat call a les mans de mestre Montserrat. Cap d'elèctrica, totes manuals. Ah! I no podria faltar la peça que les fa anar a quasi totes: la pixa, que al poble de veïnat l'anomenen la "bassetja des porc". Aquesta peça sí que ho és imprescindible dins la senalla o penjada al ferramental de qualsevol fuster grosser.

Com recordaran els més majors, el dia de matances i després d'haver desfet el porc, aquesta apreciada tallada era remolcada una i altra vegada dins les cendres del fogó fins quedar ben enfarinada, per després guardar-la dins un lloc fosc. Passat un temps, totes o quasi totes les eines del taller havien de ser engreixades, una i altra vegada, amb el saïm que portava aquest tros.

Quan a la placeta tocava manejar el verduc, la serra grossa o algun xerrac de fulla ampla i es feia feixuc serrar, el mestre i el mosso, un a un cap i l'altre a l'altre cap, "daça qui daça", llavors s'aclaria la suor i s'escampaven els alens. El mestre s'aturava i ordenava al mosso: Unta!. El mosso untava un pic i un altre, tot i per allargar l'estada del descans. Prou, ja està bé, home! Només ens queda aquesta pixa i no farem matances fins al mes que ve.

Un dia, parlant amb mestre Montserrat de pixes, precisament de l'absència de pixes als tallers actuals, me va contar un fet que havia passat fa molt de temps, anys després del Moviment. Havia succeït a la botiga de Can Ros. Com sabeu,

MATAS I JUAN

artesa

a Can Ros són família de mestre Montserrat i, en ocasió de Sa Fira d'aquell any, hi havia el senyor Jaume Font Martorell, també familiar de mestre Montserrat i molt amic de Can Ros. Aquest senyor era fill de qui va ser batle de ciutat, el senyor Jaume Font i Monteros, natural de Porreres i que havia nascut al carrer d'en Veiet, on després va ser Can Llinàs. Bé idò, com deia, aquest senyor, Jaume Font Martorell i el seu fill Jaume, un infant que tots amb estimació anomenaven "Jaimito", havien anat amb mestre Montserrat a Can Ros per firar alguna joguina per al nin. L'amo en Montserrat de Can Ros li mostrava diferents objectes fins que se li va ocórrer fer-li la següent proposta:

"Jaimito, crec que tenim la joguina perfecta per tu". L'amo en Montserrat Nicolau Matas, no falta dir-ho, coneixia i sabia perfectament que en Jaimito feia llargues estades a Can Mut i que li agradava ferm jugar dins la fusteria.

"Estic segur que t'agradarà molt!". Tots quedaren expectants esperant el regal. L'amo de Can Ros li va treure un cartró on hi havia aferrades diferents eines pròpies de fusters. El Cartró duia unes lletres impreses que deien "El pequeño carpintero". Hi havia en miniatura un martell, unes estenalles, un escaire, un xerrac i una serra. El donà a l'al·lot que el mirava amb uns ulls com a salers, mira que te mira, el revisà per tot, fins i tot va arribar a girar-lo per mirar a l'altra cara del cartró. Estranyat, l'amo en Montserrat li va demanar davant tots: "Jaimito, que no t'agrada?, que li falta res?". I ell, com assentint, va dir: "I sa pixa, on és?".

L'altre dia, mestre Montserrat, que moltes vegades passa pel nostre taller, me va donar una xapeta que li havia encomanat la meua dona, supòs que per anar a cercar cames-roges. Era tota una meravella: lleugera, peticona, estilitzada, present i, sobretot, falaguera i amb una molt bona agafada. Em vaig quedar mirant-la una bona estona. Pareixia mentida que d'un simple bastó d'ullastre n'haguéssiu fet, mestre, una eina tan perfecta.

Aquell mànec tenia una forma tan airosa que, sens dubte, aquella eina a la força havia d'haver estat concebuda tot i pensant amb la condició de la persona que finalment l'hauria d'emprar. No només això, sinó que el gruix del mànec anava de fi cap a gruixut i a l'altura de l'agafada deixava de ser rodó per passar a tenir una forma ovalada perfecta per a l'encaixada de la mà, la qual cosa havia de donar una total seguretat per adreçar amb el mínim esforç el tall de la xapeta amb la deguda direcció.

Això només té un nom: mestratge! D'aquest mestratge, ell en té de més per pràctica, experiència i gust, el gust que ha tengut tota la vida a l'ofici. I qui diu un mànec de xapeta, diu qualsevol cosa, un collidor de figues de moro.... No diuen que amb una truita basta per conèixer un bon cuiner. Vull dir que no hi ha oficis magres o professions senzilles; el que hi ha són simples operaris o mestres. Obradors o artesans, i aquests artesans tot quan fan ho fan bé.

Em ve a la memòria, tot i per defensar els mals anomenats oficis menors, un glosat que va treure en ocasió d'un

pregó, per Santa Càndida, en Miquel Sbert de Lluçmajor. Feia referència a mestre Lleó, un gran glosador del segle passat, en el qual aquest pregoner enaltia la gent senzilla que, per manca de possibilitats, no va poder accedir a una millor formació. Deia que, en certa ocasió, havia anat al poble de Lluçmajor un nou quaremer que pretenia de glosador i assabentat que allà n'hi havia un de bo ferm, per entrar amb olivetes li va enflocar aquesta:

*Digau a mestre Lleó
aquesta paraula secreta,
que un home que no sap lletra
no pot ser glosador.*

Mestre Lleó no la va haver de pensar gaire i li contestà:

*Si aquesta no me surt neta,
d'altra cançó no faré.
Digau an es coremer
que en el món va ser primer
s'enteniment que sa lletra.*

No és ni molt manco el cas de mestre Montserrat, que de lletra en sap i molta. Però, en tot cas, deixau (cosa que no farà) que sigui ell qui vos miri per damunt l'espallla, perquè ha arribat fa molts d'anys a la categoria professional que pocs tenen. Si bé es creu que "un home no és més que el que sap", mestre Montserrat és més savi que molts d'homes.

Per molts d'anys i enhorabona, mestre!

Nota: Aquest escrit va ser llegit per Rafel Picornell i Manresa el dia 12 de gener a la Sala de Plens de l'Ajuntament de Porreres en motiu del lliurament de la Carta de Mestre artesa honorífic a Montserrat Matas i Joan.

L'AMO EN MONSERRAT MUT

Antoni Gornals Mesquida

Montserrat Matas Juan, més conegut a la vila per l'amo en Montserrat Mut, va néixer dia 11 d'abril de 1909 a Porreres, un bon dia de Pasqua. Fill de Montserrat i de Francisca, era el petit de la casa, ja que tenia dues germanes majors que ell.

Fins a l'edat de 10 anys estudià a Cats Hermanos, al carrer d'en Lluís, amb els germans franciscans. Llavors ja començà a fer feina amb son pare, que tenia una fusteria a casa seva. Ell va néixer i créixer dins el taller i, per tant, no és d'estranyar que conegués l'ofici fins i tot abans d'iniciar-se en la feina a aquella edat tan primerenca.

Així i tot, sempre trobà algun moment per jugar a bolles, a rompes amb les capses de mistos, a cartes a munts..., amb amics i veïnats, com en Joan Banyeres, en Tomeu Barraca, en Sebastià de ca na Corna, entre d'altres.

Compaginà, de jovenet, la tasca de mosso del pare amb la d'ajudant de l'home que treballava i tenia cura del camp de la família. Ajudava on feia falta fins que esclatà la guerra civil i hagué de partir cap a Castelló a cobrir baixes al front, mentre son pare, tot sol, es féu càrrec de la fusteria.

Després d'aquest parèntesi, s'incorporà

altra vegada al taller i l'any 1945, quan morí son pare, quedà com a únic propietari i treballador, ja que ell mai no ha tengut cap mosso.

Tota una llarga vida dedicada a la feina de fuster ha permès a mestre Montserrat treballar la fusta per fer portes de carrer i persianes, alguns mobles i, sobretot, per fer i arreglar carros i tot tipus d'eines utilitzades pels pagesos al camp, però sempre de forma artesana. Actualment, als seus 93 anys, es dedica a canviar els mànecs de fusta a les eines que ho precisen i a fer collidors de figures de moro, els quals la gent els cerca no tant per usar-los sinó més bé com a element decoratiu.

És molta la gent de fora poble que acudeix al taller de mestre Montserrat a cercar o arreglar aquestes eines que ell elabora artesanal i minuciosament, ja que és difícil, per no dir impossible, trobar algú més que es dediqui a aquesta tasca i amb la perfecció i qualitat de mestre Montserrat. És justa i ben merescuda, per tant, aquesta distinció amb la carta de mestre artesà que ha rebut en reconeixement de la tasca que ha desenvolupat durant més de 80 anys i esperem que per molts més.

Enhorabona, mestre!

*Bartomeu Ferrando i Ballester
Guillem Soler i Vanrell*

ECONOMISTES

Assessoria Fiscal - Comptabilitats - Assegurances

C/. Nuño Sanç núm. 11 - 1er A · Tel. i Fax 971 16 81 56 · PORRERES

L'ANY FRANCESC DE BORJA MOLL

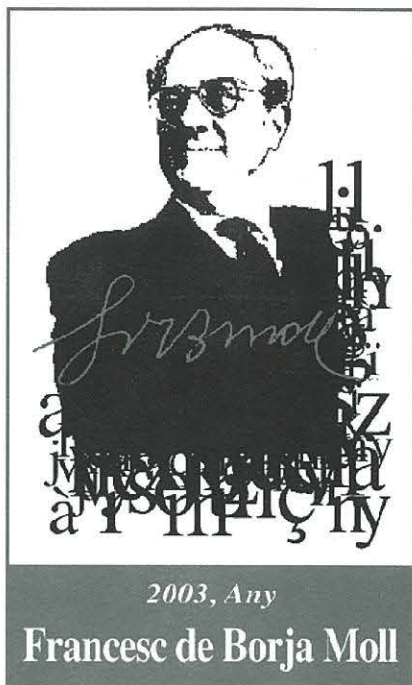
De les múltiples raons que hi ha per celebrar una efemèride, com el centenari del naixement de Francesc de Borja Moll, en podríem destacar tres. Per una banda, hi ha la necessitat de transmetre a les joves generacions qui fou i quin significat va tenir l'obra del filòleg menorquí; en definitiva, que el nom de Francesc de Borja Moll els soni a alguna cosa més que a un nom d'institut, d'una plaça o d'un carrer.

Una segona raó, seria, en el nostre cas, per a la gent que tal vegada ha tengut la sort de conèixer-lo o per a les persones que varen ser els seus coetanis, una bona oportunitat per actualitzar el significat de la seva obra i per evitar que aquest nom es conservi més o menys "immortalitzat" –sovint "fossilitzat"–, dins el rerafons de la memòria.

Finalment hi ha una tercera raó que, segurament, és més important que les anteriors: es tracta d'aprofitar l'avinentsa perquè aquelles coses per les quals el recordat va ser distingit prenguin un nou impuls. De res no serviria retre un homenatge a Francesc de Borja Moll si això no comportàs, com a mínim en els seus objectius, una embranzida per a la recuperació de l'ús social de la llengua catalana.

Per assolir aquests objectius, les diverses institucions i entitats implicades en la celebració del centenari han establert tot un seguit d'actuacions, en diferents camps que abracen àmbits ben diversos: l'institucional, l'acadèmic i les activitats de caire més divulgatiu i popular.

Ja durant l'any 2002 començaren els preparatius de la celebració del centenari del naixement a Ciutadella d'un

filòleg rigorós i entranyable, Francesc de Borja Moll. Així, el Parlament de les Illes Balears, per unanimitat, va aprovar la declaració de l'any 2003 com a Any Francesc de Borja Moll. Aquest és, sens dubte, un fet fonamental, ja que és molt important que una commemoració d'aquesta magnitud tenguí el suport de la màxima institució que representa la sobirania popular. A partir d'aquí es va constituir una Comissió per a la Commemoració de l'Any Moll, amb una àmplia representació institucional: Govern de les Illes Balears, Consells Insulars, ajuntaments de Palma i de Ciutadella, la Universitat de les Illes Balears, la família Moll, l'Institut d'Estudis Catalans, l'Obra Cultural Balear –fundada pel mateix Moll l'any 1962–, l'Institut d'Estudis Catalans, l'Institut Menorquí d'Estudis, l'Institut d'Estudis Balearics, l'Institut d'Estudis Eivissencs, l'Obra Cultural de Formentera, l'Estudi General Lul·lià, i també per personalitats que han destacat com

a coneixedores de l'obra del filòleg ciutadellenc.

Aquesta Comissió, estructurada en tres òrgans, compta amb un Comitè d'Honor, un Comitè Organitzador i un Comitè Tècnic, que varen trametre a tots els ajuntaments de les Illes Balears i a totes les universitats de la Xarxa Joan Lluís Vives una proposta d'adhesió a l'Any Moll.

Un important bloc de les activitats duietes a terme fins ara són de caire acadèmic i de suport a la investigació. Entre aquestes actuacions destaca la finalització del procés d'informatització del *Diccionari Català-Valencià-Balear*, l'edició informatitzada dels *Quaderns de camp d'Alcover i Moll*, a càrrec de la professora Pilar Perea, les Jornades sobre l'obra de Francesc de B. Moll, celebrades l'octubre passat a Palma, les presentacions de l'*Atles Lingüístic del Domini Català* i de la *Gramàtica del Català Contemporani*, la concessió d'ajuts i beques, la publicació de diversos epistolaris, l'edició crítica de diverses obres de Moll, etc.

Entre els actes prevists en el camp acadèmic, cal destacar l'edició informatitzada del *Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana*, la creació d'una biblioteca virtual sobre les *Rondaies* i l'inici de la publicació de l'obra completa de F. de B. Moll. Un dels moments estel·lars d'aquest àmbit serà, sens dubte, l'organització del Congrés Internacional Francesc de Borja Moll, que celebrarà la Universitat de les Illes Balears el mes de desembre.

És evident que, tal vegada, allò que dóna més sentit a la celebració de l'Any Moll són totes aquelles activitats

destinades a donar una difusió social de l'efemèride i que, al mateix temps, comporten un acostament del gran públic a la figura i a la significació de l'obra de Francesc de Borja Moll. Entre les activitats divulgatives ja dui-tes a terme cal destacar el disseny d'un logotip de l'Any F. de B. Moll, l'elabo- ració d'un anunci genèric sobre el centenari, l'edició de material comme- moratiu de l'Any F. de B. Moll, la cele- bració dels actes públic d'inici de les actuacions del centenari, la creació d'una pàgina web que reculli el calen- dari i la informació de l'Any Moll, l'ac-

tualització de la cronologia de Moll, la publicació dels opuscles de presenta- ció de l'Any Moll, el repartiment mas- siu a Ciutadella d'un tríptic al·lusi- u, l'edició de cartells i pancartes de l'Any Moll, la presentació d'"El Joc dels Verbs. El Ferreret", el disseny de diver- sos calendaris dedicats, la convocatò- ria del Premi Francesc de Borja Moll per part de l'Ajuntament de Ciutade- lla, etc.

Finalment, cal esmentar les activitats de difusió social de l'obra de Francesc de Borja Moll: preparació d'una bio-

grafia a càrrec del professor Joan Mira- lles, elaboració d'unitats didàctiques referides a la figura de Moll, elaboració de materials didàctics, producció i emissió del documental *Viatge de Paraules*, exposició monogràfica itine- rant sobre la figura de Moll, microes- pais radiofònics, presència d'articles a la premsa local i cultural, cicles de con- ferències, premis Francesc de Borja Moll per als centres escolars de Bale- ars, etc.

Està previst que en els propers mesos moltes altres activitats completin l'ofe- rta de l'Any Moll: itineraris didàctics per Palma i per Ciutadella, activitats a totes les biblioteques, edició d'un joc de CD- ROM sobre la figura i l'obra de Moll, activitats de contacontes i de dinamit- zació infantil, taules rodones, aparició de suplementes a revistes infantils i juvenils, números monogràfics a revis- tes especialitzades, etc.

Una celebració, per tant, intensa i merescuda, on tothom podrà trobar la seva manera particular de retre home- natge a un dels personatges que més han conegut i estimat la nostra llengua i la nostra cultura.

Bar Pub
ES FAROLET
L'Almoina, 58 - PORRERES

RAR
Ca'n guillem
Tel. 971 64 74 95 PORRERES

ELS MEUS RECORDS DE DON FRANCESC

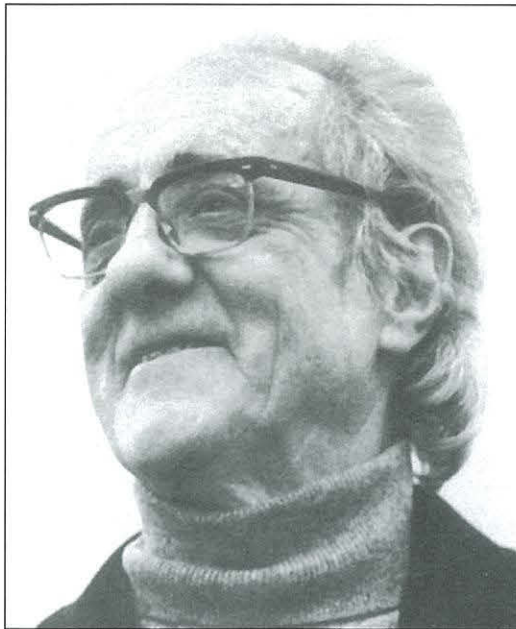
Maria Barceló i Crespi

Vaig començar el tracte personal amb don Francesc de Borja Moll i Casasnoves pel mes d'octubre de 1970. Abans el coneixia pel mes d'octubre de 1970. El coneixia de referències i poca cosa més, tot i que sabia de la família a través de la seva filla Aina Moll i Marquès perquè va ser professora meua a l'institut Joan Alcover.

La senyora Moll, com l'anomenàvem aleshores, era cap d'estudis de l'institut i hi exercia com a catedràtica de francès. Durant els cursos 1967-68, 1968-69 i 1969-70 la vaig tenir de professora de llengua i literatura franceses. A més durant aquest darrer any, de manera voluntària i fora del pla d'estudis, a la una del migdia hi quedava amb altres poques alumnes a unes classes d'incipients coneixements de català i que justament explicava la senyora Moll.

Tal vegada foren aquests senzills coneixements els que em despertaren l'interès per la meua llengua en uns moments en què tot l'ensenyament el rebia en castellà. I en conseqüència a l'hora de matricular-me al primer curs dels estudis de Filosofia i Lletres a la Universitat, em vaig decantar pel català entre els idiomes que s'oferien com assignatura obligatòria que s'havia de cursar. L'oferta contemplava, a més, el grec, el llatí, el romanès, l'hebreu i l'àrab.

El professor de llengua catalana era don Francesc. Així durant el curs 1970-71 tres hores a la setmana vaig tenir classe de català amb don Francesc. Record molt bé alguns llibres que ens

feia llegir, obres de Joan Coromines, d'Antoni M. Badia i Margarit, entre d'altres. Llibres i coneixements que m'obriren nous horitzons de moltes coses que mai no se m'havien explicat. Vaig descobrir quina era i com era la meua llengua, explicada científicament. Don Francesc tenia la bona virtut de fer estimar la llengua.

Record don Francesc com a un home de tarannà tolerant i afectuós amb els alumnes, amb una subtil i fina ironia, cosa pròpia de molts intel·lectuals. Sempre ens va tractar de vostè.

Quan acabàrem el curs ens va portar a l'Editorial Moll, al carrer de la Torre de l'Amor, en el barri de Sa Calatrava. Allà ens mostrà els rics fons bibliogràfics de la biblioteca filològica, les famoses calaixeres de mossèn Alcover, etc. I tingué un detall preciós amb els alumnes —val a dir que érem molt poquets— en convidar-nos a prendre un variat a un bar conegut per *Cas Sogre*, situat a la

cantonada dels carrers Sol i Pelleteria.

Una vegada finalitzada la carrera, la meua relació va continuar i va créixer. Sovint me'l topava pel carrer, cartera en mà, i fèiem la xerradeta. Quasi sempre pels entorns de les places de Santa Eulàlia, Cort o Sant Francesc, quan ell anava o tornava de l'Editorial o de Llibres Mallorca del carrer del Call. Per altra banda, un altre nexa va ser la Societat Arqueològica Lul·liana. Ell feia anys que hi estava relacionat i jo el 1978 vaig entrar a formar part de la seva Junta de Govern. També record molt bé quan va ser nomenat Soci d'Honor de la SAL.

A més de don Francesc, amb el temps vaig anar coneixent altres dels seus fills amb qui a hores d'ara m'uneix afecte i consideració: na Francesca, en Pep o en Xesc.

Quan a principis dels anys setanta, de manera quasi improvisada i senzilla l'Agrupació Cultural em proposà impartir unes classes de català —si no em falla la memòria durant un grapat d'anys— ho vaig acceptar de bon grat. Jo les feia així com sabia perquè era primerenca en l'ofici. Evidentment, sense cobrar res. Malgrat això, em vaig sentir molt ben pagada quan un any en acabar el curs, amb la gent que acudia a les lliçons anàrem a sopar i em regalaren un llibre que vaig agrair molt. El llibre en qüestió ha estat un dels regals que més il·lusió m'han fet al llarg de la meua experiència docent: *Els meus primers trenta anys*, el primer volum de les Memòries de don Francesc de B. Moll.

FRASES FETES I LOCUCIONS (III)

Joan Servera Nadal - Gaspar Barceló i Barceló

Després d'un parèntesi, que serví per donar pas en forma de monogràfic a la clausura dels actes programats l'any 2002 per celebrar el desè aniversari del GEP, tornam a ser aquí, i amb més dites i expressions populars que mai. Cal dir-vos que rient, rient, ja n'hem recollides i enumerades més de nou-centes. Aquí en teniu una tercera mostra.

Qui és que mai no ha dit o ha sentit a dir:

Any nou, vida nova.
 Qui no pot lo que vol, vol lo que pot.
 Val més tenir que desitjar.
 Eh? Espelma i no ble.
 Fer es fetge per sa boca.
 Qui s'assembla en ets seus, no fa mal a ningú.
 No li prenguis que és seu.
 Qui no se conforma és perquè no vol.
 Venga, parteix, ja no hauries de ser aquí.
 Té un morro que el se trepitja.
 Cavallet quan eres jove, que hi anaves de pentinat.
 Qui té fam d'ous, somia truites.
 Ser paper banyat.
 No donar "abasto".
 Suar tinta Xina.
 Aferrar-se com un pop.
 Bona nit si et colgues.
 Fer pica de porc. (tudar el menjar).
 Deixar marge.
 A una vaca vella no li demanis braguer.
 Li va pujar sa sang a sa cresta.
 Anar de pell.
 Fot qui fot.
 Morta na Linda i es set quisons.
 Fer més renou que música.
 Va anar a cobrar i l'agafaren per deutes.
 Bon nas, bona regata.
 Fer oi en el rei porc.
 Totes ses putes duen sort.
 Va un clau que m'han pegat.
 Feina fuig i pa vine.
 Si crema, bufau.
 D'aquí, d'allà, i d'allà deçà.
 No facis es ganvirot.
 Fer s'ullastre esbrancat.
 Qui pets envia merda espera.
 Qui no té cap ha de tenir cames.

Mostrar es llautó.

No és lo mateix Arnau que mestre Arnau.

Menjar més que un porc.

Beure més que un xot.

Agafar una merda com un piano.

Vomitar sa fel.

Fumar com un carreter

Prendre pes nas.

Xapar-se es cul de riure

Fregar s'all

Entre poc i massa sa mesura passa.

Lo que no mata engreixa.

Quedar més net que un jonc.

Quaranta putes sagrades!

Mal d'altres rialles són.

Que passen d'aviat ets anys.

A festes passades coques menjades.

Caguei!

Molts d'anys!

Anàlisis Clíniques

Antònia Sastre Barceló

Farmacèutica

Consulta: Dilluns, dimecres i divendres
de 8:30 a 10 hores

Carrer l'Almoina, 49

Tel. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació Mútua,
Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut, Groupama, L'Aliança, Novomedic...

Petits detalls urbans

Maria Barceló i Crespi

Escaleta d'accés al Lloc Sagrat des del carrer del Pont.

Vestigi d'una època en què el telèfon era un objecte poc freqüent.

A la cantonada del carrer Major/carrer d'en Monroi encara es conserva el rètol indicador, a través d'una fletxa de la direcció a seguir per arribar a la casa on es trobava la centralita pública de telèfons: ca s'Escolà, del carrer Nou.

VIVIM PLEGATS

Catalina Oliver i Riera

A causa del desenvolupament turístic i econòmic, hi ha una arribada constant i nombrosa d'immigrants procedents de molts de països i les escoles de les nostres illes acullen, de forma constant, alumnes de tot el món; aquest fet ha fet plantejar nous objectius que cal treballar i introduir a les escoles i, a fi d'aconseguir-los, la Conselleria d'Educació i Cultura ha posat en marxa diversos programes; un d'ells és el programa *Vivim plegats* que ens ajuda a conèixer, donar a conèixer i adaptar-nos, tots, a aquests nous models.

Aquest programa organitzat per la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, coordinat per l'assessor tècnic Guillem Ramis de la Direcció General d'Ordenació i Innovació, ha rebut suport de la Conselleria de Benestar Social per mitjà de la Direcció General de Cooperació, del Comitè UNICEF de Balears i del Centre UNESCO de Catalunya i durant el curs 2001-2002 ha comptat amb el suport econòmic de la Caja de Ahorros del Mediterráneo CAM.

Vivim plegats es va començar a posar en pràctica fa dos anys a vint-i-vuit centres escolars d'educació infantil, primària i secundària de les tres illes majors, i actualment són una cinquantena els centres de totes les illes que hi participen. Cal destacar que els dos centres de Porreres, el CP *Escola Nova* i el CC *Verge de Montis-sion* també reben el seu suport.

Programa intercultural d'educació per la pau i la cooperació

Tracta principalment sobre la interculturalitat que es viu actualment a les nostres illes on, mitjançant vivències i reflexions escolars, es treballa l'educació per la pau i la cooperació entre persones, pobles i cultures diverses, tot remarcant sempre els valors de la cultura illenca i el reconeixement de la vàlua de les altres cultures que han arribat aquí recentment.

El fonament ideològic del programa radica en el coneixement i en la pràctica dels drets humans; per això s'utilitzen els textos de la *Convenció sobre els drets de l'infant* i de la *Carta de la*

Terra. Amb la participació del Comitè UNICEF de Balears i del Centre UNESCO de Catalunya s'han editat materials pedagògics destinats a infants i joves: entre d'altres, *Drets dels infants*, avui i les adaptacions infantil i juvenil de la *Carta de la Terra*, traduïdes a diferents idiomes per facilitar el treball intercultural.

En el programa, hi treballa un equip de persones en contacte amb les escoles i un grup de monitors interculturals, de diferents països i cultures. La seva principal tasca és desenvolupar els valors interculturals, fer conèixer i viure els drets humans i eixamplar l'abast dels continguts de la *Carta de la Terra* entre els professors, l'alumnat, les seves famílies i el seu ambient social.

El programa té també ressò internacional. Des de Brasil es presenta com a *Vivemos juntos: conhecer e viver a Carta da Terra*, elaborat a partir de *Vivim plegats*, amb una aplicació prevista de tres anys. *Vivim plegats* s'ha presentat al II Fòrum Mundial d'Educació i al II FORUMzinho Social Mundial, a la ciutat de Porto Alegre, el gener de 2003.

Aquest programa pretén conèixer i practicar la comprensió, la tolerància, la pau i la cooperació en el context intercultural de la nostra societat; ajudar els centres escolars de les Illes Balears i Pitiüses a cercar i trobar resposta a les vivències actuals; prevenir sentiments xenòfobs o racistes i enfortir les arrels culturals de les nostres illes.

Per treballar aquesta temàtica són sobretot importants els grups de tre-

ball, integrats per ensenyants, alumnes, pares i mares i personal no docent dels centres d'ensenyament. Cal que tots ells cooperin, doncs, eficaçment en el desenvolupament del nostre poble i en l'assoliment de la pau com a expressió d'una vida plena de sentit per a tothom.

Els **objectius** fonamentals del programa són:

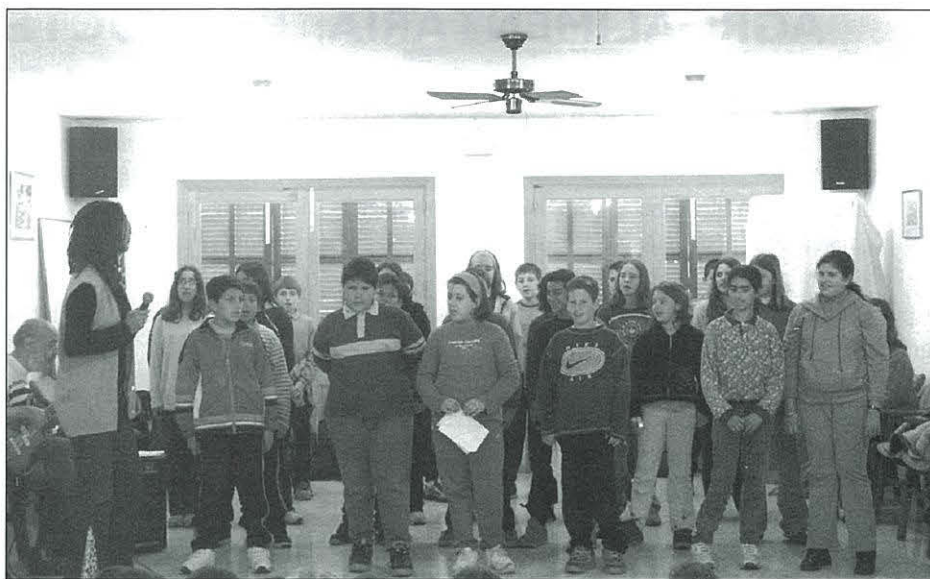
- a) Intensificar l'educació per la pau.
- b) Reflexionar sobre el fet de la interculturalitat.
- c) A partir de les vivències, extreure'n les causes i les conseqüències.
- d) Apropar altres cultures i formes diverses de vida en el món.
- e) Millorar la convivència i impedir així la xenofòbia i el racisme.
- f) Facilitar i enfortir les relacions amb altres escoles nacionals i estrangeres.
- g) Obrir camins a la cooperació amb intercanvis de tot tipus, principalment culturals.
- h) Enfortir la participació del professorat.
- i) Potenciar la col·laboració de pares i mares, de la societat civil i de les seves institucions ciutadanes.

Cada escola que s'adhereix a aquest programa rep un **material** didàctic adient amb la temàtica del programa i un llistat bibliogràfic.

El professorat participant rep periòdicament **informacions** seleccionades de publicacions, conferències i possibilitats d'intercanvis d'experiències amb altre professorat.

A cada illa major existeix un **fons de recursos**, principalment bibliogràfic, on hi poden accedir les persones participants en el programa per consultar els materials existents i, si s'escau, establir-hi el préstec. A Mallorca el fons es troba a la Direcció General d'Ordenació i Innovació, a Palma. A Menorca al CEP de Maó i a Eivissa al CEP de Vila.

Durant el curs un equip multicultural ofereix al professorat la seva **assistència tècnica** i a l'alumnat la possibilitat d'un

conjunt d'actuacions, tallers i xerrades entorn de la seva cultura. També es tracta de la situació injusta que sofreixen molts països a causa del deute extern, conseqüència de l'ambició dels països rics, de la corrupció de molts dels seus governants, de la necessitat d'un comerç just, de les desigualtats en la capacitat de consum, de les diferències d'oportunitats per estudiar, capacitar-se i ser feliços... (és a dir: en tot el que és causa i tot el que és conseqüència del fet intercultural que aquí tenim). Es fa referència, també, a l'experiència de l'emigració viscuda fins fa relativament pocs anys pels habitants de les Balears i Pitiüses.

Per a més informació:

Guillem Ramis, e-mail:
gramis@dginnova.caib.es

Nati de Grado,
e-mail: ndegrado@educacio.caib.es

LLG FUSTERIA

LLITERAS GARI

Portes i Cuines fetes a mida

C/. Major, núm 61 - 07260 PORRERES (Mallorca)

Taller: Ctra. Porreres - Montuiri, Parcela 250

Telef. i Fax 971 16 84 66

AGROALIMENTÀRIA: PRODUCTE BALEAR, LA MARCA I EL GUST DE LES ILLES

Productors, distribuïdors i consumidors han descobert, amb la marca Producte Balear, el gust de les Illes que, després de quatre anys i per primera vegada, ha centrat íntegrament la fira Agroalimentària. Això ha estat possible gràcies a l'esforç de la conselleria d'Economia, Comerç i Indústria del Govern de les Illes Balears que ha conjugat tradició i modernitat amb l'obertura de nous mercats i la incorporació del disseny amb un objectiu molt clar: consolidar l'activitat industrial a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera.

Per altra banda, la IV edició d'Agroalimentària va acollir la I Trobada de Joves Cuiners de Mallorca i el VII Campionat de Cuiners de Balears, a la vegaada que es presentà la nova Denominació d'Origen Oli de Mallorca i les Marques Geogràfiques, Herbes de Mallorca i Peix que Bota.

I és que els productes de les Illes Balears trobaren l'aparador perfecte en el saló de Fires i Congressos de Palma des del dia 5 fins al 9 de febrer. No debades hi havia un total de 60 expositors, que representaven 125 firmes de sectors

com aigua i refrescos, infusions, conserves, envinagrats, denominacions d'origen i consells reguladors, maquinària per a l'alimentació, organismes oficials, pastisseria i gelats, productes agrícoles i olis, productes càrnics, embotits, productes lactis i ous, productes ecològics, serveis, vins i caves i licors.

Tots els productes tant agroalimentaris com artesanals o industrials que omplien els 1.300 metres quadrats del saló de Fires i Congressos de Palma s'identificaven amb la marca Producte Balear, això és fets amb matèria primera autòctona de les Illes Balears o bé que hi han tengut la seva darrera transformació o elaboració.

De les múltiples activitats que es varen dur a terme a Agroalimentària, la presentació de la Denominació d'Origen Oli de Mallorca va tenir una importància cabdal. A partir d'ara, amb aquest segell de qualitat oficial, el consumidor reconeixerà els olis d'oliva de la classe extra elaborats a l'illa de Mallorca amb olives de les varietats mallorquina, arbequina o picual.

La de l'Oli de Mallorca és la quarta Denominació d'Origen de les Illes

Balears i la número dotze d'olis de l'Estat espanyol. Això no obstant, la Comissió Europea ha ratificat les decisions del Govern de les Illes Balears i del Ministeri d'Agricultura, Pesca i Alimentació espanyol que ja han reconegut la qualitat de l'Oli d'Oliva de Mallorca.

L'objectiu d'aquesta nova Denominació d'Origen és revaloritzar la producció d'oli d'oliva a Mallorca, on durant els darrers anys, ja ha experimentat una important impuls. No debades la producció mitjana d'oliva dels darrers anys a Mallorca es troba al voltant d'unes 500 tones per any, mentre la qualitat mitjana d'oli d'oliva verge produït a Mallorca és prop de 210 tones. En termes econòmics, això suposa un valor d'uns 290.000 euros anuals.

El segell Denominació d'Origen, el principal certificat de qualitat reconegut a Europa, indica que el producte etiquetat reuneix les característiques que marca l'ordenació oficial de la Unió Europea.

Ara bé, a més de la presentació de la Denominació d'Origen Oli de Mallorca, també es varen promocionar les marques geogràfiques Herbes de

Estanc Can Poo

Segells de goma. Tota casta d'impresos d'impremta.

Havans gravats per a festes.

Llibres de text. Revistes. Articles de papereria.

Juguets. Perfumeria. Articles de regal

Avinguda Bisbe Campins, 12. • Porreres.

Tels. 971 64 70 24 - 971 64 78 70

SUPERMERCAT CAN MURTO

*Carnisseria, xarcuteria, peix congelat,
merceria, perfumeria*

AMB SERVEI A DOMICILI

C/ Sa Galla, 94 - Tel. 971 64 70 53 - PORRERES

Mallorca i Peix que Bota; dues etiquetes que facilitaràn l'elecció al consumidor que cerca qualitat.

Dins el marc d'Agroalimentària, va tenir lloc la I Trobada de Joves Cuiners de Mallorca i el VII Campionat de Cuiners de Balears, al qual varen prendre part un total de 20 cuiners de distints indrets de les Illes. Trobada i Campionat s'arrodoniren amb conferències i debats sobre el present i el futur del sector.

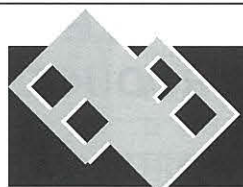
Tot i amb això la importància de les indústries agroalimentàries radica en el seu valor estratègic de diversificació econòmica i de foment de l'equilibri territorial. En aquest sentit, el vicepresident del Govern de les Illes Balears i conseller d'Economia, Comerç i Indústria, Pere Sampol, destacà que "com més preparades estiguin les indústries transformadores, més podrem ajudar el sector primari, el camp i el sector pesquer". O sigui que "les indústries agroalimentàries donen sortida al producte primari, el transformen i li donen un valor afegit més. Així, es destemporalitzen i es rendabilitzen els productes", explicà.

A més a més "aquestes indústries també juguen un valor estratègic en el sentit que, quan hi ha molta producció, donen sortida a uns productes que, altrament, saturarien el mercat i farien davallar els preu", concloué Sampol.

Per tot això, la conselleria d'Economia, Comerç i Indústria ha dedicat molts d'esforços a impulsar la modernització de les indústries transformadores a la vegada que s'ha apostat pel disseny com un valor afegit a l'hora d'atreure el públic a consumir aquests productes. Finalment, comerciants i Govern de les illes Balears han col·laborat per promocionar la marca Producte Balear. Amb aquesta intenció, a més de la publicitat convencional, s'ha obert una pàgina web de Producte Balear que, en tan sols un any, ha estat guardonat en dues ocasions, una d'elles per Yahoo, i ha estat visitat més de 800.000 vegades. Concretament, Yahoo li concedí el premi com la millor pàgina web econòmica en català per contingut, disseny i, sobretot, per accessibilitat.

Per altra banda, no es pot passar per alt que, segons dades de l'Institut d'Estadística, l'any 2001, el sector de l'alimentació i la beguda va generar un total de 740 milions d'euros, amb la qual cosa es convertí en el grup industrial que va obtenir més ingressos. És més les 613 empreses del sector ocupen aproximadament 6.000 empleats.

Ara bé, a banda de la important contribució a potenciar la creació de llocs de feines, la meta és assegurar la continuïtat dels productes illencs i aprofitar la seva qualitat perquè, tant consumidors com fabricants, se'n sentin orgullosos.

**jaume
sastre
soler**

materials de construcció

ceràmiques i gres bigues imitació fusta
ciments saques aïllants canonades
lloguer de minicontenidors (Servei a domicili)

CARRER NOU, S/N
(SORTIDA CTRA. PORRERES-VILAFRANCA)
07260 - PORRERES
TEL. I FAX: 971 647102

Por sólo **0'40€**
diarios.
Seguro Accidentes March

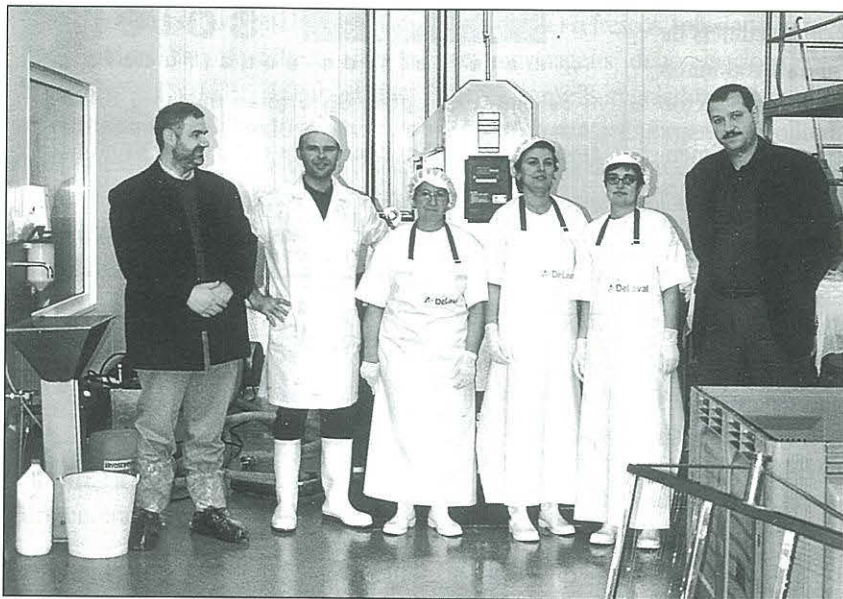
**La Protección
más Completa
para su Familia**

UNAT DIRECT
Seguros de Confianza

**MARCH CORREDURIA
DE SEGUROS S.A.**
GRUPO BANCA MARCH

ALICO **AIG** Life

LA CENTRAL LLETERA PORRERENCA "PRILAC" (PRODUCTES ILLENCES DE LACTIS)

Dia 29 de març s'ha d'inaugurar la central lletera PRILAC ubicada a la carretera Porreres-Vilafranca, Km 0,1 a la zona denominada *Es Pont*. El fet d'haver-se instal·lat una fàbrica d'aquestes característiques a Porreres, ha aixecat la curiositat de molts de porrerencs i porrerencques, per això l'equip de redacció de la nostra revista ha volgut saber de primera mà el funcionament i la producció de la central a fi de poder informar els nostres lectors.

Dia 12 de febrer es va desplaçar a la nostra vila el Conseller d'Agricultura i Pesca, Sr. Mateu Morro i el Gerent de Semilla, Sr. Joan Sastre que, amb el Director Gerent de PRILAC, Sr. Antoni Corvillo, ens mostraren les instal·lacions de la Central i explicaren el seu funcionament a més de convidar-nos a degustar alguns dels seus productes. Des de *Llum d'oli* els hi volem agrair les seves atencions.

La iniciativa per muntar una Central Lletera a Mallorca amb ajudes directes

de la Conselleria d'Agricultura, ens comenta el Conseller, va sorgir per recolzar la proposta del sector de productors, a fi de mantenir l'activitat de les vaqueries mallorquines i donar una sortida digna a la seva producció. En cap moment s'ha contemplat que es pogués tancar les fàbriques existents, però sí que el Govern s'ha de plantejar crear infraestructures per donar alternatives quan sorgeix algun problema i es crea una situació de crisi.

Abans de sortir al carrer els productes elaborats per la central lletera, ens explica el Gerent de Semilla, els ramaders ja han cobrat uns 1.200.258 € (200 milions de pessetes) més anuals. El fet d'augmentar la competència ha fet que augmentàs també el preu de la llet que es paga els productors. Si no haguéssim fet aquesta fàbrica moltes de vaqueries, a hores d'ara, estarien tancades o a punt de tancar. Abans de posar-se en marxa aquesta alternativa el preu de la llet que es pagava els ramaders

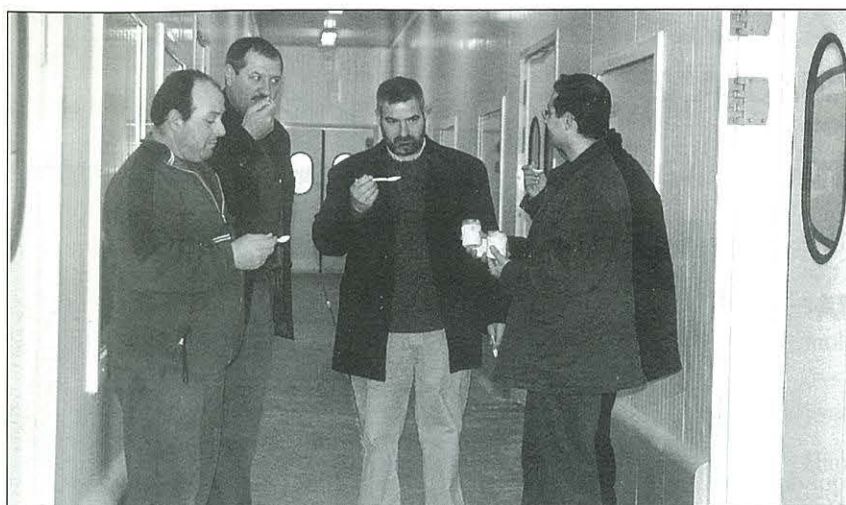
era de 0'25 € (42 pessetes), mentre que a la península es pagava des d'uns 0'31 a 0'32 € (52 a 54 pessetes), actualment el preu està a 0'29 € (48 pessetes) i a la península ha baixat de 0'04 a 0'05 € (6 a 8 pessetes); aquesta reacció a la inversa ha fet que s'equiparesin els preus. Preus que han revertit a tots els ramaders mallorquins.

La nostra revista voldria informar de quins foren els motius que decidiren als socis de PRILAC a ubicar la Central al nostre terme. El Conseller Mateu Morro informa, que quan es cercaven els terrenys, van saber de que a Porreres existia un solar molt ben ubicat, en bones condicions i que estava catalogat com a sol industrial, que va fer descartar altres possibilitats que s'havien contemplat però no cobrien, alhora, aquests tres requisits. A més de les finques associades, a la cooperativa *Lleters de Mallorca*, quatre estaven ubicades a Porreres, *sa Torre Nova*, *sa Torre Vella*, *son Rodó* i *ca'n Roca*, i es donava la circumstància que totes quatre eren propietat d'alguns dels socis que havien impulsat l'organització de la cooperativa a nivell de tota Mallorca. Per altra part les vaqueries més importants estan a aquesta zona: Campos, Felanitx, Manacor i Porreres

Antoni Corvillo afegeix que les vaqueries que actualment estan associades a *Lleters de Mallorca* són 18 i 16 de les quals estan a la nostra zona.

La revista *Llum d'oli* voldria conèixer quina és l'organització actual de PRILAC.

El Director Gerent ens contesta, detalladament, a les nostres preguntes:

En resum:

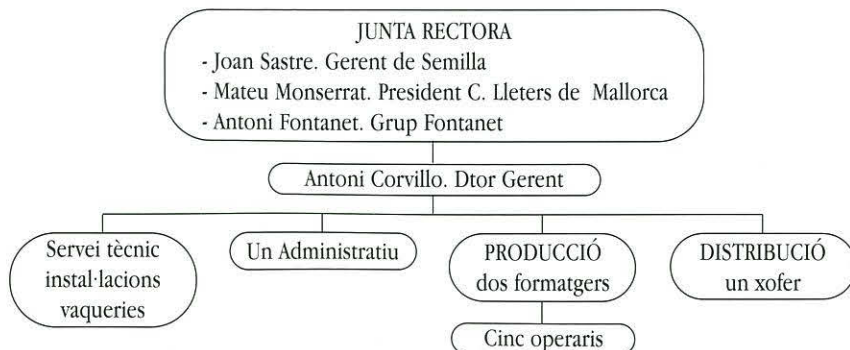
LA PRODUCCIÓ ACTUAL ÉS	
• Iogurts naturals i de sabors de 250 gr.	De vaca De cabra
• Kéfir	
• Formatge de cabra i de vaca	Fresc Semicurat Curat
• Llet envasada del dia (10 litres industrial)	

AMPLIACIÓ DE LA PRODUCCIÓ EN EL FUTUR	
• Iogurts de fruites i de confitures	Tenen pensat elaborar un iogurt amb albercoc de Porreres
• Iogurt	Industrials de 3 i 5 kgr.
• Llet envasada del dia en bosses de litre	

La central depèn d'una patronal que està constituïda per tres grans socis que es reparteix la seva participació per iguals parts:

- **Semilla** empresa inscrita a la Conselleria d'Agricultura
- **Cooperativa de Lleters de Mallorca**
- **Grup Fontanet.** Productors Fontanet *Sa Llepassa*

I funciona amb el següent organigrama:

El que poguérem observar és que, la fàbrica, compta amb unes instal·lacions tecnològiques molt avançades; tant en la seva producció com en el tema mediambiental. No hem volgut escatimar cap doblar, es comenta el Gerent de Semilla, en aquest aspecte. El tema ecològic ha estat molt important i el projecte compleix tots els requisits de futur tant sanitaris, com industrials i en la depuració d'aigües.

Actualment ja podem trobar a algunes botigues, carnisseries i supermercats de la vila alguns dels productes de PRILAC i ben aviat a la mateixa central s'obrirà una botiga especialitzada.

CAP DE CANTÓ

DEIÀ, AL MIGDIA

Joan Sorell Adrover

Les visites al pintoresc poble mallorquí de Deià solen requerir un cert temps que sol ser ben aprofitat, encara que es tracti d'un indret petit, com el seu mateix nom indica, i amb pocs habitants. La gent de Deià, o els que hi habiten, és força interessant. Record un dia que hi vaig anar amb en Tolo Ferrà, un periodista que llavors feia feina pel Grup Serra, per elaborar un suplement dedicat a aquest municipi. Varen ser moltes les persones entrevistades per mi, però ara mateix només em vénen a la memòria en Maties, conegut per en Mati, el pintor autor d'un quadre que figura a la portada del disc del guitarrista Carlos Santana titulat "Abraxas". I també altres dues pintores, na Laetitia i na Valerie, la primera francesa i la segona holandesa, així com un músic, en Barri Sargent, localitzats a diferents llocs de la contrada.

Aquestes dues dones de la imatge són la madona del forn i estanc i una clienta amb el seu fill. També vaig poder parlar amb elles, si bé abans de res vaig pitjar el disparador de la càmera fotogràfica, sense demanar permís. Es tractava de captar la seva espontaneïtat.

Conversa a un carrer de Deià.

Construccions i Reformes **BARGAR PORRERES. S.L.**

C/ Des Garrover, 17
07260 Porreres

Tel. 971 64 72 12
Mòbil: 649 707 397

Foto VIDAL **Porreres**

FOTOGRAFIES D'ESTUDI
REPORTATGES DE NOCES, BATEJOS, COMUNIONS
AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

CAFÈ NOU

Tapes i Berenars

els dilluns feiners TANCAT

C/. Pou Florit, 79 • Tel. 971 64 75 61
07260 PORRERES

RELATS DELS PARTICIPANTS A LES COLÒNIES A LA VALL D'ARAN (II)

LA SABATA DEL GEGANT MANDRONI

Antònia Adrover Bauzà
Rosa Ma Barceló Barceló
Lourdes Medina Barceló
Ma del Mar Rigo Adrover
Catalina Romero Ferrà

A la Vall d'Aran hi ha moltes llegendes; una d'elles és la de Pirenne, que contenen que era la filla d'un rei anomenat Túba. Pirenne era bellíssima i el gegant Hércules (que l'anomenarem Mandroni) quan la va veure s'enamorà. En morir la donzella, el gegant li volgué fer una gran tomba, com pertoca a una princesa. Acumulà damunt el seu cadàver muntanyes i més muntanyes, fins a formar la gran carena, que hom coneix avui per Pirineus.

Com us podeu imaginar, en haver acabat d'enterrar a la princesa, el gegant duia les sabates molt brutes i espanyades, així que va haver d'anar al seu poblat primitiu procedent de França a cercar unes sabates noves. Quan arribà es va trobar amb el problema de que ell calçava unes sabates enormes i totes les que estaven fetes eren petites. Per solucionar-ho demanà als seus companys, que eren més baixets que ell, a veure si li volien fer unes sabates noves. A fi d'obtenir pell per a la seva confecció varen haver de matar molts de *myo-*

tragus balearicus, unes cabres que només se sap que existien a les Balears. Les sabates van sortir rodones, ja que els seus amics no eren molt bons artesans. El gegant va llençar els ossos dels *myotragus*, perquè els hi feien nosa i van anar a parar a les Illes Balears...

Mandroni, encara molt trist per la mort de la seva estimada, volgué provar-se les sabates per anar a visitar la tomba de Pirenne i en un prat del Baix Aran hi va trobar un gran bassiot, però des de la seva altura no el va veure i quan el va trepitjar va fer un forat enorme, profund i rodó. Així és com es va formar un clot que més endavant va servir per construir un talaïot on hi feien rituals de fertilitat i maduresa pels joves primitius, ja que la seva civilització creia que aquell lloc era sagrat.

CLÍNICA DEL PEU

Sion Lladó Vidal

Podòleg

Col·legiat núm. 23

**DIAGNÒSTIC I TRACTAMENT
DE LES AFECCIONS DEL PEU**

ESTUDIS DE LA MARXA

PODOLOGIA INFANTIL

PLANTILLES I PRÒTESIS

PODOLOGIA ESPORTIVA

PEU DIABÈTIC

CIRURGIA UNGUEAL

HORES CONCERTADES

Ronda Catalunya, 56, 1r – Tel. 971 160 096

07630 CAMPOS

clinicadelpu@hotmail.com

EN UN MÓN PLURAL CAL CONÈIXER ELS ALTRES (I)

Felip Munar i Munar

Record aquella dita o acudit que està recollit en algun llibre de tòpics sobre els mallorquins: "I existeix res fora de Mallorca?", com volent donar a entendre que Mallorca era el món sencer, i la resta eren forasters o estrangers. És evident que això ha canviat molt, però encara haurà de canviar més, i entre tots hem de malevejar que canviï per bé. I l'única manera per fer-ho possible és conèixer, estudiar, entendre, compartir, posar-se al lloc de l'altre per poder copsar-ne les reaccions i les actuacions. I això no vol dir deixar "d'esser allò que hem estat sempre", sinó que ho hem d'agafar com "serem allò que hem estat sempre però més enriquit amb les aportacions de la resta de cultures i maneres de veure i entendre la vida". És per això, també, que hem de donar molta d'importància a la nostra llengua i cultura, perquè elles han de fonamentar tota la nostra convivència amb la resta de persones.

La cultura designa l'estil de vida, la manera de ser d'una determinada comunitat humana. Parlem per tant del conjunt de pràctiques, de comportaments, de valors, de costums... que són usats en una determinada societat. En aquest sentit podem referir-nos a la "cultura mallorquina", la "cultura xinesa", la "cultura gitana", etc. Som el que som, entre altres coses, en funció de la cultura a la qual pertanyem: els nostres gustos, les nostres afeccions, la nostra manera de vestir, de fer festa. Tots i

totes pertanyem a un àmbit cultural. Per això no té sentit dir que tal o qual persona "no té cultura". Totes les persones tenen una cultura, en són membres en la mesura que viuen en una societat determinada i tenen una manera de ser, d'expressar-se, de vestir, de divertir-se...

Moltes vegades coneixem els grups humans a través dels tòpics, i això no sempre reflecteix la realitat total, sinó una petita i disforja part que pot enterbolir la coneixença plena d'aquest grup, perquè d'aquí se'n deriven els prejudicis i les actituds negatives o no envers els altres. Hi ha actuacions que ens sobten, que se'ns fa difícil entendre perquè formen part d'una altra manera d'entendre la vida, i això no és ni millor ni pitjor, senzillament és diferent. Exposarem unes quantes accions de diferents grups que, sobretot des del punt de vista de la convivència, convé saber i tenir en compte; i no en parlem de la necessitat que els mestres i educadors haurien de procurar saber moltes coses dels nins i nines que provenen d'altres cultures.

- A la Xina es considera que regalar un rellotge a algú porta mala sort, ja que el rellotge simbolitza la mort.

- A Corea, mocar-se en públic és considerat de molt mala educació.

- Els budistes pelegrins al Tíbet es treuen la llengua per a saludar-se i també com a un senyal de respecte.

- A Egipte, acabar-se tot el menjar del plat està considerat de molt mala educació.

- Els gitanos no deixen mai tot sols els malalts. Quan un membre de la família està hospitalitzat és fàcil trobar grups nombrosos de gitanos (familiars, amics...) fent temps pels passadissos i sales d'espera dels hospitals.

- A Bolívia, és de mala educació no acabar-se tot el menjar del plat.

- Molts tailandesos pensen que dona bona sort passar per davall la panxa d'un elefant. N'hi ha qui paga molts doblers als amos dels paquiderms per a poder fer-ho.

- Al Nepal, les dones xerpes solen tenir dos esposos que sovint són germans. També, al Nepal, hi ha pobles que donen molta llibertat sexual a les nines adolescents: permeten que puguin passar la nit amb els seus amics a casa dels pares.

- A la Gran Bretanya es condueix per l'esquerra.

- A Turquia, en dinars de celebració o de festa, es fan esclatar globus en senyal d'alegria.

- Als països anglosaxons, alçar la mà i estendre el dit índex i menut és un gest que indica ànim i victòria.

- A Itàlia celebren l'arribada del nou any menjat lleties.

- El poble Wodaabe (Àfrica central i oriental) celebra el final de la temporada de pluges amb la seva gran festa, la *Gerol*. Els homes joves es maquillen, es vesteixen amb els seus millors vestits i desfilen davant les dones perquè aquestes triïn el que consideren més bell.

CENT PER CENT, UN NOU SETMANARI A MANACOR

El passat 13 de desembre, Santa Llúcia, es va presentar, al Teatre Municipal de Manacor, el CENT PER CENT, una nova revista d'informació setmanal que "pretén ésser un mitjà informatiu plural i independent". Dies abans s'havia inaugurat el local on s'ubica la redacció, al carrer de n'Amador, núm. 1, acte durant el qual tant el president de la societat Quinze Dies Cent per Cent, SL, Andreu Sansó, com el director de la revista, Antoni Riera manifestaren que la tasca que tenien era una empresa comuna entre tots els que hi treballen a diari i els col·laboradors.

El Cent per Cent, editada íntegrament en català, compta amb seccions fixes, com les entrevistes, l'article de portada i els d'opinió, i altres que varien en funció dels esdeveniments locals i comarcals que són notícia durant la setmana. S'ha de destacar l'especial de Sant Antoni, que va presentar tot un seguit d'articles referents a aquesta festa manacorina, d'entre els que destaca el recull de cançons de sant Antoni, "d'aquelles que es canten entre glop i glop d'herbes dolces..."

Desitjam a tot l'equip del Cent per Cent un futur engrescador i molt venturós.

LES MANS AL FOC (XXV)

MOTIUS

Joan Sorell Adrover

Per motiu, motivum, es pot entendre allò que mou o quelcom que mou. En aquest sentit, un motiu és un productor de moviment. Com a tal, és una causa, l'anomenada causa motiva. Aquesta causa ha estat concebuda a vegades com una causa directa (en un subjecte humà, el motiu que l'empeny a fer el que fa).

Molts d'autors han opinat que l'intel·lecte mou la voluntat, i això vol dir que generalment s'executa un acte voluntari en virtut de qualche fi expressat, o expressable, racionalment. Altres autors han estimat que és erroni pretendre que l'intel·lecte, encara entès com a raó o fi, mou la voluntat i han manifestat que l'únic que pot fer és inclinar-la. Els qui han insistit en el caràcter motor, o motriu (motiu, en quant adjectiu), de l'intel·lecte han estat denunciats com intel·lectualistes.

Per aclarir el sentit de motiu s'han proposat varies distincions. Jean Paul Sartre, a *l'Etre et le Néant* (1943), indica que s'entén ordinàriament per motiu la raó d'un acte, això és, el conjunt de les consideracions racionals que el justifiquen. El motiu es distingeix del mòbil, el qual és considerat ordinàriament un fet subjectiu, com un conjunt de desitjos, emocions i passions que m'empenyen a executar un cert acte. Els psicòlegs, afirma Sartre, s'interessen pels mòbils, a diferència dels historiadors, que cerquen motius.

No us sabia dir els motius pels quals la Guerra Civil va ésser a Porreres distinta a la d'altres llocs. És ben cert, però, que en el camí cap a la mística, sense la purificació de la voluntat, diu Sant Joan de la Creu, la de l'enteniment i de la memòria no servien per res. En la pràctica, la purificació de la voluntat suposa l'ordenació de les quatre passions: goig, esperança, dolor i temor de Déu. Ell només parla de la primera, del goig. Va passant revista a totes les classes de goig i explicant en cada cas com s'han de comportar.

Però les conseqüències poden ser molt greus. Quantes vegades no ha passat que algú no ha cregut -i no només quan se sent místic- sentir veus o veure visions, que ha tingut per revelacions divines o d'éssers superiors, creient que havia d'oïr les seves indicacions. moltes vegades no només s'han fet mal a ells mateixos, sinó que han arrossegat a altres en la seva al·lucinació i il·lusió, fundant àdhuc noves religions l'origen de les quals són estat de consciència simplement subjectius, sorgits de les profunditats inconscients de les seves armes.

Seguesc enderiat en relacionar-ho tot en la religió. Però les coses eren així en aquell temps, i només ho comprendreu si coneixeu els motius inconscients que fa que l'home s'aferri amb força, en algunes ocasions, a la religió, deixant-la mig oblidada en altres èpoques.

El procés místic que vivien les distintes col·lectivitats de l'Estat espanyol es traduïa, sobretot, en un major interès dels uns pels altres, tant per bé com per mal. La fraternitat era només entesa pels iguals, i no amb l'enemic declarat. Pot ser seria per això que, encara que en el llibre d'actes del Consistori de Porreres no aparegui cap referència els nombrosos crims comesos mentre s'anava en contra dels rojos, sí que hi he pogut observar nombroses mostres de fraternitat i de goig amb els del mateix bàndol.

Per exemple, en sessió ordinària del 14 de juny de 1937, "exposa la presidència que havia tingut notícies que en el dia d'avui havia estat llicenciat l'oficial Saig Bernat Vaquer Mesquida, el qual, dia 4 de maig darrer cessà en el càrrec amb motiu d'haver estat cridat a files. Assabentada la Comissió Gestora de les manifestacions de la presidència, acordà per unanimitat reintegrar-lo en el càrrec amb caràcter interí i en iguals condicions.

Iguals o desiguals, a tots ens uneix el camí cap el misticisme, del que tampoc no us sé dir si això és positiu o negatiu. Però no em negareu que resulta entretingut això de conèixer el que diuen els grans teòrics de la Humanitat, i aplicar-lo llavors a la vida quotidiana del temps de la Guerra Civil al meu poble.

**PUB RESQUILLS
ES TRUI
DE PORRERES**

C/ Pou Florit, 14 - PORRERES

ELEMENTS

Un grup de rock amb futur

Caterina Gornals Miralles

En Climent Rosselló, que té 15 anys i toca la guitarra i canta; en Joan Noguera, que té 17 anys i toca el baix; en Toni Campos, amb 16 anys i toca la guitarra elèctrica; en Bartomeu Moll "Tolo", de 16 anys i que també toca la guitarra elèctrica; en Bernat Mesquida, que té 17 anys i toca la guitarra acústica i coros; i en Bartomeu Barceló, que té 16 anys i toca la bateria, formen el grup "Elements". En un principi, van començar tocant en Tolo, en Bernat i en Bartomeu, però després necessitaven una veu i va començar a cantar en Climent. Ells quatre assajaven a una casa particular on hi havia molt poc espai i en Toni Campos els va proposar tocar amb ells i canviar de local, un local més gran que el d'abans, que es troba situat a la carretera de Felanitx i ells li diuen "Es tros", i així ho feren. Amb el canvi de local va entrar a formar part del grup un baixista, en Joan. Assagen tots els diumenges que és possible i si hi ha concert toquen cada dia.

Toquen rock en català i en anglès, i també canten en castellà. Tenen tres cançons compostes per ells: "Oh

nena!", amb la lletra i la música d'en Climent, "Dones maltractades", amb la lletra d'en Bartomeu i la música d'en Tolo, i "Why shu mi", amb lletra de tots i música d'en Climent. Però la majoria de cançons que toquen són de *Sopa de Cabra*.

Han fet actuacions com, per exemple, una nit de Cap d'Any al Bar Can Guillel i al Terrés, han fet diverses sortides a Felanitx com a la festa "Radical Rostoy" i festes privades i particulars. De moment no tenen cap actuació prevista.

Quasi tots van a classe de l'instrument que toquen i un d'ells toca amb la Filharmònica Porrerenca.

Per curiositat, els he demanat amb quin grup famós els agradaria tocar i m'han dit el següent: en Toni Campos amb *Ska-p*, en Climent, amb *Offspring*; en Joan Noguera, amb *NOFX*, *Sistem of a down* o grups heavys com *Sepultura*, *Slipknot* o *Sugarless*; en Tolo, amb *Slipknot*; en Bartomeu, amb *Mägo de Oz*, *S.A.* o *Slipknot*; i en Bernat Mesquida, *NOFX* o *Sistem of a down*.

També han tengut anèctodes curioses

com la d'un dia que varen anar a tocar a Felanitx, al pavelló, i no els hi van deixar un escenari preparat. Varen anar a cercar fustes, taules... i es muntaren un escenari a fi de tenir lloc per tocar. Després varen haver de deixar els instruments tot l'horabaixa al sol en ple estiu i a l'hora de tocar varen estar tots desafinats. També els hi ha passat que a l'hora de tocar s'han espenyat les cordes... En Climent, un dia de concert a Felanitx, se'n va anar fora la lletra de les cançons i com que no se les sabia varen haver de llevar cançons del repertori. O quan a algun concert ho han hagut de tragar tot dins un "carrito" perquè no tenien altra manera de portar-ho. Així i tot, és un bon grup i val la pena veure-los actuar en directe.

ASSESSORIA LABORAL
I SEGURETAT SOCIAL

**JAUME
VIDAL
BAUÇA**

GRADUAT SOCIAL, COL. Núm. 298

Assessorament a l'empresari,
treballador i pensionista

Avda. Bisbe Campins, 3
Tel. 971 16 80 38
- PORRERES -

ELS CADETS F-7, CAMPIONS

Joan Noguera Vich

L'equip cadet de la U.E. Porreres hem guanyat la lliga. Tot seguit un petit resum de com ens ha anat aquesta lliga:

El primer partit el vàrem jugar al camp del Barracar. A la primera part vàrem dominar, si més no al marcador, i aconseguírem acabar-la amb un contundent 0-3. A la represa aconseguírem tres gols més. Amb el 0-6 la victòria pareixia segura, però per causes desconegudes, segurament un excés de confiança, els jugadors del Barracar ens remuntaren el partit, que acabà 6-6.

Després del que es podria qualificar com un "fracàs estrepitos", aconseguírem una golejada a Ses Forques. Aquest partit el vàrem jugar contra el C. Solleric i ens va servir per pujar la moral després del fracàs de la primera jornada. El resultat d'aquest partit va ser de 16-0.

Després de la gran victòria tocava el plat fort de la lliga, el s'Horta. Aquest equip havia guanyat tots els partits fins al moment, i ho tornà a fer davant un equip descol·locat i desconcentrat al terreny de joc. El resultat fou 5-2. Aquest partit es jugà al camp del s'Horta..

Havia acabat la primera volta i tenint en compte els resultats que s'havien donat fins al moment, teníem l'obligació de guanyar tots els partits que ens quedaven si volíem ser els campions.

La segona volta començà amb un disputat partit: Porreres - Barracar. Aquest partit acabà amb un ajustat 4-2. El resultat demostra que va ser un intens partit en el que els dos equips necessitàvem la victòria, però al final nosaltres aconseguírem els tres punts.

El següent partit el vàrem jugar a Sóller. Tots teníem al cap la fàcil victòria que havíem aconseguit en el nostre camp, però aquest pic el resultat no va ser tan abultat. El resultat va ser 2-5. Vàrem jugar malament tot i que vàrem guanyar, que era el que necessitàvem.

El darrer partit va ser una final. El s'Horta havia aconseguit 12 punts i nosaltres només 10; per tant si volíem ser els campions havíem de guanyar. Teníem l'avantatge de jugar al nostre camp i davant la nostra afició (tot i que hi havia més gent de s'Horta). Va ser un partit en el que tots els jugadors ho vàrem donar tot al mig del camp i això ens va permetre la victòria per 3-0. Dia 25/01/2003 ja érem campions.

Aquesta és la classificació final:

Equip	P. guany.	P. perd.	P. emp.	G. a favor	G. en contra	Punts
Porreres	4	1	1	36	15	13
S'Horta	4	2	0	30	17	12
Barracar	3	2	1	27	20	10
C.Solleric	0	6	0	8	49	0

Uns dies després vàrem descobrir que no hi ha més equips de la nostra categoria a Espanya i, per tant, per sorpresa de molts, som campions d'Espanya.

Esport - Sabates

Ballester Melià

C/. L'Almoina, 19
07260 PORRERES

Tel. 971 16 82 76
Tel. Part. 971 64 74 21

MAN'S

L'Almoina, 30 - Tlf. 971 16 84 56

Porreres

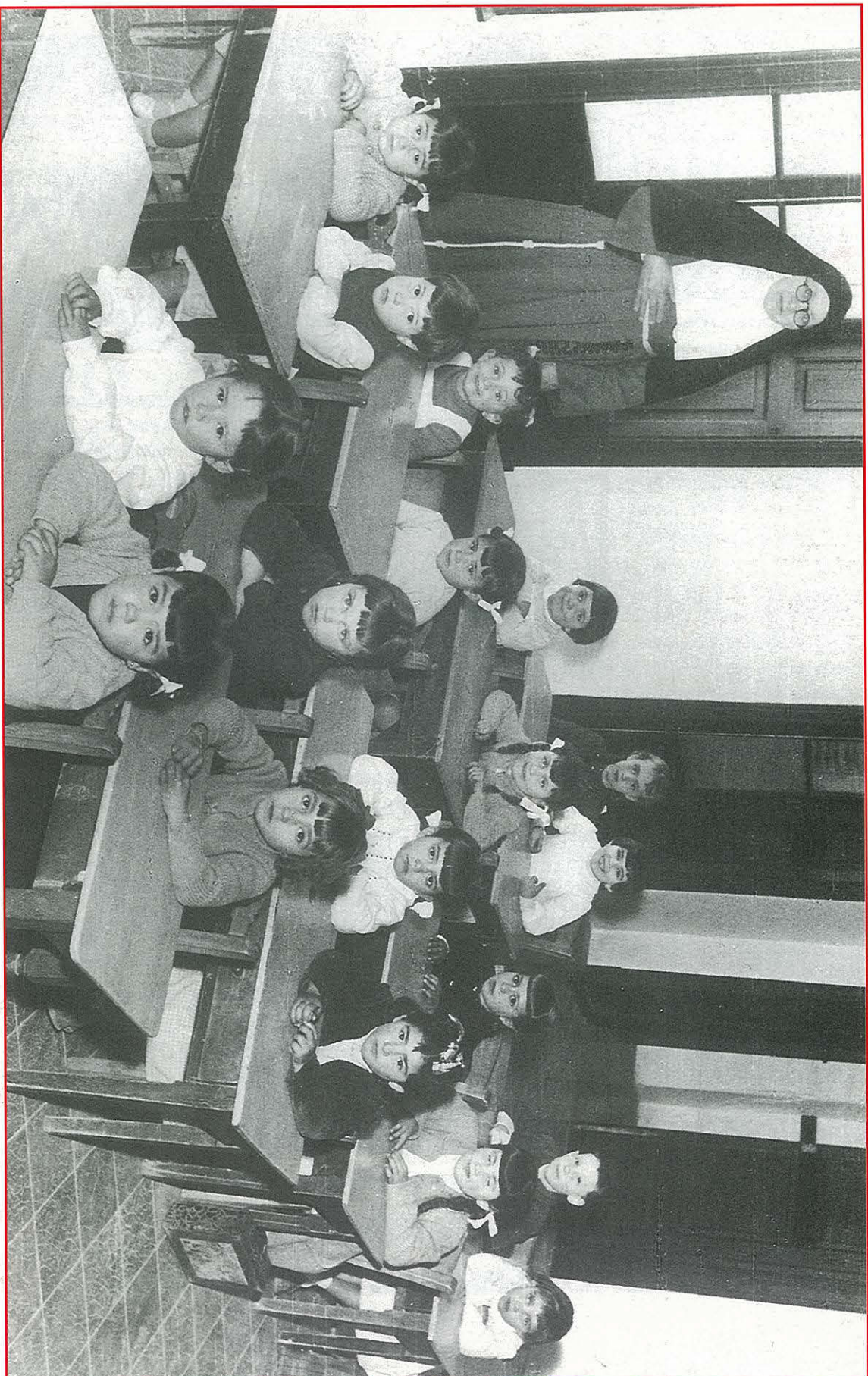

ESPORT

ESPLA'

Carrer d'en Sala, 7
07260 PORRERES

Tel. 971 16 83 13

Escola de Ca Ses Monges Franciscanes (actualment la Residència), el 16 de març de 1959.

De dalt a baix i d'esquerra a dreta: Maria Mora Vaquer, Antònia Garau Llaneres, Isabel Cerdà Fuster, Maria Gornals Mora, Catalina Mora Mulet, Margalida Torres Cerdà, Francisca Ferrà Barceló, Margalida Vaquer Cerdà, Joana Mates Segura, ?, Miquela Noguera Mora, Catalina Mesquida Mora, Maria Orell Llaneres, Joana Cerdà Fuster, Antònia Mª Barceló Llaneres, Catalina Socias Mora, Joana Martorell Sasire, Francisca Mas Riera.

Monja: Sor Aina